

Het Koloniaal Weekblad

Officieel Orgaan van de Vereen. Oost en West

In dit Orgaan is opgenomen „De Indische Verlofganger”

Kantoren: HOOFDBESTUUR en INLICHTINGDIENST
HEULSTR. 17, DEN HAAG, TEL. H 4518. POSTGIRO 14574

MEDEDEDELINGEN OF INGEZONDEN STUKKEN
worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie” en
gezonden aan de Presidente; HEERENGRACHT 7, DEN HAAG

UITGAVE VAN
T. KRAMER & Co.
’s-Gravenhage

Voor Administratie en verandering van Woonplaats wende men
zich in Nederland tot de Adm.: HEULSTRAAT 17, Tel. H 4519
Postgiro 14574, in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegen-
woordiger te SOLO, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentien de Fa.
T. KRAMER & Co. VAN BRAKELSTRAAT 109, Den Haag
Telef. Interc. M 1694, Postrekening 47454.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. - Havanna-Sigarenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

Eenig Adres voor levering van Sigaren rechtstreeks aan Particulieren

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30%. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garanderen wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4 WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Dit blad wordt aan elken Indischen Verlofganger bij zijn aankomst te Port-Saïd, Genua, Marseille en in Holland te Amsterdam en Rotterdam gratis ter kennismaking aangeboden, alsmede ook aan 5000 leden en lezers gezonden.

Belangrijk bericht voor Verlofgangers

De aandacht wordt er op gevestigd, dat aan van verlof naar Nederlandsch-Indië terugkeerende landsdienaren slechts in zeer BIJZONDERE GEVALLEN, ter beoordeeling van den Minister van Koloniën, VOORSCHOTTEN op de in Indië te verdienen AMBTSBEZOLDIGING zullen kunnen worden verleend.

Verlofgangers zullen dus niet op eendergelijk voorschot mogee rekenen.

HOLLANDSCHE BELANGSTELLING VOOR INDIË.

De verkeerde richting. Wat ik in dit opstel te zeggen heb, is niet nieuw. Integendeel. Het is zeer oud en hoewel „het oude” zijn bekoring kan hebben, die dan, door de tijden heen, tel-

kens nieuwe belangstelling vordert, zoo ontspruit toch de oorzaak van de in den laatsten tijd door een „verspreiden enkeling” meermalen hernieuwde belangstelling voor dit „oude” onderwerp aan anderen bodem. Hier ontbreekt geheel „de bekoring” en noodzaak van bespreking, die tot belangstelling voeren moet, is er voor in de plaats getreden. Want dit is het, dat ook mij de pen doet opnemen om mijn stem te verheffen tegen het volstrekt ontbreken van belangstelling en kennis, beide waar het ons koloniaal gebied. Indië, betreft. Welk van beide het meest ontbreekt valt moeilijk uit te maken, dit doet ook feitelijk niets ter zake, wijl beide toch in zeer ernstige mate ontbreken. De belangstelling voor Indië dat wij sedert 1600 tot ons gebied mogen rekenen is absoluut nihil en de kennis van dat voor ons zoo belangrijk gewest is zoo wat nihil. Dit is niet alleen bedroevend, doch er schuilt gevaar in voor de toekomst.

Geografisch weet Nederland van Indië niets anders, dan dat het er warm is, dat de Javaantjes van „de Nederland” er vandaan komen en dat er vier plaatsen zijn: Batavia, Semarang, Soerabaja en Thilattjap. (let op den klemtoon, die dan op de eerste lettergreep wordt gelegd inplaats van op de voorlaatste)

Waar die precies gelegen zijn is den doorsnee Nederlander niet geheel duidelijk, vermoedelijk op Java, dat het begrip (want meer in het niet) Indië, belichaamt, waarin als vage eilandfiguren, aan den neveligen horizon van zijn wetenschap oók nog, maar heel onbestemd, opdemen: Sumatra, Bornéo en Célebes (klemtoon alweer op de eerste lettergreep). De

eenige rivier „die door Indië” stroomt, is: de Kali besar en als eenige vulkaan, alwéér „in Indië”, is misschien de Kloet, de „vuurspuwende berg” die „dank” zij hij tweemaal nog al kort achter elkaar erupteerde en verschrikkelijk onheil te weeg bracht, de bevoorrechte, die eenige populariteit daardoor heeft verkregen.

Historisch kent Nederland den datum van de oprichting der Oost-Indische Compagnie, weet Nederland, dat Jan Pieterszoon Coen Jacatra verwoestte en „op de puinhoopen” daarvan de stad Batavia stichtte, wat trouwens in strijd is met de waarheid, kent Nederland misschien nog de geschiedenis van den afschuwelijken terreur van 1621 op Banda, toen Coen de gevleugelde woorden sprak:

„Dispereert nimmer: onsiert uwe vijanden nimmer, daer en is ter werelt niets dat ons can hinderen, noch deeren; want Godt met ons is: en trect de voorgaande misslagen in geen consequentie, want daar can in Indië wat groots verricht worden.”

En ook van den „Daendels-terreur” is Nederland bijgebleven, dat hij den grooten postweg over Java heeft tot stand gebracht en „dat hij zoo wreed was.” Dank komt de Atjeh oorlog, (die met groote hardnekkigheid de „Atjeh” oorlog wordt genoemd met generaal van

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES.
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Hotel-Pension „Insulinde”
Kort en lang verblijf
Bankplein 2, 's-Gravenhage
Telef. Haag 1486
Direct bij Scheveningsche Boschjes

GOED EN GOEDKOOP SCHRIFTELIJK ONDERWIJS
Op bijna elk gebied en voor ieder doel
N.V. „Bureau tot Publiciteit van Wetenschappelijk Nieuws”
Leliegracht 30 Prospectus gratis Amsterdam

Kleermakerij M. J. J. Eskes
Irisstraat 52. Den Haag
ENGELSCHES STOFFEN
Billijke prijzen
Chique Coupe en Afwerking

M. DIJKERMAN
FREDERIK HENDRILLAAN 198
Tel. Sch. 1384. DEN HAAG
Schoenen naar Maat
voor elken voet. Aangenaam passend
Verzending naar OOST en WEST

Maison SPANHAAK
Uitzending van Diners
Fahrenheitstraat 436, Den Haag
Telefoon M. 5093

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 - hoek Heerengracht Amsterdam

Ladies and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleding naar Maat ni één dag gereed

Van Straalen Monsieur & Erkelens

WIJNHANDEL. Hoofdkantoor: Rotterdam, Leuvehaven 34, Telefoon 2456

Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
Piet Heinplein, Tel. M. 3874 M. 3875

Bijkantoor: DEN HELDER
Hoofdgracht 37, Telef. 83

Onderlinge Levensverzekering van Eigenhulp

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst

VRAAGT deze

Tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

J. E. SCRUTTON

ENGLISH TAILOR

134 OBRECHTSTRAAT - TELEF. M. 5474

THE HAGUE

English Goods Only

Details a Speciality

der Heijden en de overval op Lombok, waaruit de namen van de generaals Vetter en van Ham zijn overgebleven en... de „geschiedenis van de Oost“ is verteld.

Economisch zijn we óók goed bij. We weten, dat er suiker, thee en koffie en Apen in de Oost groeien, dat die zaken tegenwoordig met „de Nederland“ en „de Lloyd“ medekomen en dat die in vroegere tijden met de retourvlotten van Coen en zijn latere tijdgenooten werden overgebracht. We weten óók, dat Indië een rijk land was, dat vertellen trouwens nog heden ten dage de paleizen van de „Prince-coopliden“ aan de Heeren- en Keizersgrachten te Amsterdam, en dat, wie niet deugde en als laatste toevlucht naar „den Oost“ ging, er doorgaans rijk werd. Dit begrip van „laatste toevlucht“ zit er zoo bij ons goede volk in, data zelfs in deze moeilijke dagen, nu Indië toch, niet minder dan wij, den struggle for life strijdt, mij nog bijna dagelijks door lieden, die „achterop“ zijn, gevraagd wordt: of er in Indië niets voor hen te doen zou zijn? Dit is wel het meest doorslaande bewijs, dat deze ijverigen, letterlijk niets van Indië afweten.

En hoe is het nu gesteld met de algemeene belangstelling?

Antwoord: Er is géén belangstelling, anders dan die, welke rechtstreeks naar de portemonnaie uitgaat, dus van zakenmensen, speculanten in specerijen, „Koninklijke“ olie, e. d. Dan rest er nog een schijntje belangstelling van Moeders voor haar kind en meisjes voor haar „aanstaande“, maar deze is vertroebeld door een bijbelangstelling, die feitelijk hoofzaak is, n.l.: „het kind“ en „de aanstaande“ zelf. Ziehier de belangstelling, die leeft in het volk voor hun bezit, zonder hetwelk zij, we weten niet precies wat, maar toch in géén geval zouden zijn, wat zij nu zijn. Dat dit bedroevend is en — zooals ik in den aanhef reeds zeide — gevaar insluit voor de toekomst, zal wel niemand, die zich de moeite getroost, zich even in dit vraagstuk te verdiepen, tegenspreken. Maar gelukkig leeft er in een zeker deel van het volk nog iets anders, dan alleen maar de belangstelling voor de fondsenlijst. Dit is wel een aan de bevolkingssterkte zeer ondergeschikt deel, maar door hare positie is zij in staat eenigen invloed uit te oefenen op het grootere deel, dat geen belangstelling heeft, doch dat door haar bestreken wordt.

Dit zijn de dag- en weekbladen, kortweg:

de Pers. Wel laat, doch ten slotte nog niet te laat, heeft zij er zich voor gespannen te trachten eenige „belangstelling te kweken“. D.w.z. de groote Pers, waaronder wij de bladen op de groote plaatsen verstaan, de kleine, oftewel de provincie Pers, is zover nog niet gekomen. Maar die groote bladen hebben dan toch eindelijk het initiatief genomen om een begin te maken. Zij zijn in haar verrichtingen nog wel niet allen „op peil“, maar het besef is er toch eindelijk, dat de toestand zoo niet kan blijven en dat er iets gedaan diende te worden, opdat het volk, na driehonderd jaar, ten minste ook eindelijk eens een begin kon gaan maken tot het toonen van belangstelling. Want dit moet de basis zijn van het latere weten! Hoe kan men iets leeren, als men er niet de minste belangstelling voor betoont. Belangstelling voor een zaak, beteekent liefde. Met liefde bereikt men iets, zonder deze niets. Die liefde, welke tot heden ontbreekt, is men thans beginnen te kweken. Men heeft — terecht — ingezien, dat, zonder die liefde, voor dat kostbare bezit, dat voor de meesten een legendarisch bezit beteekent, gevaar voor behoud niet buiten gesloten is en men heeft zich in die kringen

afgevraagd: welke positie Nederland, nu nog geliëerd aan Indië, dóór Indië in Statenrij iets beteekent, zou gaan innemen wanneer het eens, zonder „dat rijke“ zou moeten voortbestaan? We kunnen hierover in gissingen verdiepen en mening verschillen: twee dingen staan echter vast en wel:

1o. dat alle rijken, die, tot dusver hun koloniën verloren en door het bezit zit er van iets te beteekenen verloren, nadat zij hun koloniën verloren hadden, tot armoede vervallen zijn (Spanje, Portugal); en

2o. dat ook Nederland, indien eenmaal Indië zou hebben moeten prijsgeven, niet de welvarende positie zou kunnen blijven handhaven die zij thans inneemt.

Dit is wel zeker, en deze zekerheid steunt tot overdenking van de vraag: of onze solute belangstellingloosheid wel in direct voordeel is? Of al die moeders die zich nu „op de krant“ werpen om het lot van haar zoons na te gaan en al die meisjes, die haar verloofden in de Indische berichten opsporen, met die „aangenaam tijdsverpoozing“ dan nog wel konden blijven

N. Blom Scheveningen

Beeedigd Expert

BADHUISWEG 33 - TELEF. S 3029

Inkoop van Paarlen, Brillanten en oude Indische Brillanten

C. HOYNG

SPIJSTRAAT 20-22

Den Haag - Amsterdam - Utrecht

Kristal Porselein

Vazen, Bloempotten, Zuilen met Potten Klokstellen, enz., uit de Plaatelbakkerij „Zu'd-Holland“ te Gouda.

Mail- en Nutkoffers in alle afmetingen

Garantie voor gave overkomst

MEDEDEELINGEN VAN HET DAG. BESTUUR DER VER. OOST EN WEST.

De aandacht der Afdelingen wordt er op gevestigd, dat de Suriname-film verkrijgbaar is bij het Algem. Ned. Verbond, Groenmarkt 9, Dordrecht tegen den alleen voor de afdelingen vast-

H. S. van Hasselt, Noordeinde 94-94a, Den Haag

Heeren- en Dameskleermaker

Uitsluitend Engelsche Stoffen

Specialtelt Indische Uitrustingen

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten voor passagiers

Reisbureau Lindeman

's-Gravenhage - Arnhem - Groningen - Utrecht

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSSEN

Een'g adres Koninginnegracht 10

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor trouwgelegenheden en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

N.V. GOGARN'S MEUBILEER. M^U

MEUBELEN

BETIMMERINGEN

BEHANGERIJ

STOFFEERDERIJ

DEN HAAG

NOORDEINDE 64c

TELEFOON H. 1076

ROTTERDAM

WESTNIEUWL. IND 13

TELEFOON No. 1774

Firma Aug. Savelkoul

Heerenkleeding naar Maat

Indische Uitrustingen

BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG

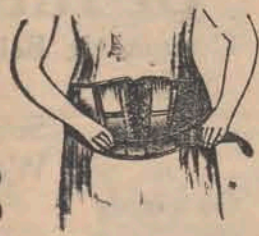
SOERABAYA

AMSTERDAM, Sing 1 hoek Heiligenweg.

14 Wille de Wijsstraat 14 . . . Den Haag

Elastieken kousen p. p. f 6,50
 Elastieken kniekappen, been-
 stukken en enkelstukken p. p. f 4,50
 Elastieken kousen zonder
 naad per paar f 8.—
 Elastieken buikbanden v. Da-
 mes en Heeren vanaf f 3.—
 Elastieken Dames-pantalons f 2,50
 Elastieken luijbroekjes f 1,50
 Elastieken slabbetjes f 0,50
 Elastieken breukbanden f 4.—

Verder alle Gummiwaren en Gummi Reisartikelen.
 Gummi Fronte, Boorden en Manchetten.

Bezoekt Ritzer's Restaurant Parisien

Parkstraat 36, 's-Gravenhage

Jaszband

Muziek

handels- en bankkantoren terug te vinden zijn. Daarom kunnen, naar mijne meening, beter Batavia, Semarang en de andere groote en belangrijke steden in beeld worden gebracht en als de Hollandsche jeugd dan het straatverkeer op, bijv. den Pasar Besar te Soerabaja, op den Bodjongschen weg te Semarang en op Noordwijk te Weltevreden, dus: héél het werkelijke leven voor zich ziet, dan kan het niet uitblijven of de lust, om daar meer van te weten en er mede in contact te komen, bekruipt haar. Door het bijgebrachte begrip van het Indische stadsbeeld, dat haar nu te eenenmale vreemd is — vraag er tien willekeurige menschen, uit een goed milieu naar en ge zult perplexed staan over hunne onwetendheid — zal er ook belangstelling komen. En daarna, als natuurlijk gevolg, ook kennis.

Wij zullen van onderen af dienen op te bouwen om tot belangstelling en kennis, bij de massa, te geraken. De tegenwoordige richting is gebleken niet de juiste te zijn. Zij houdt slechts de belangstelling gaande van hen, die reeds belangstelling voor Indië hadden. Dit is niet genoeg. Het is zelfs volstrekt onvoldoende en bovendien: hun aantal is, in verhouding tot onze bevolking, te gering. Er dient nu eens eindelijk algeméene belangstelling te ontwaken en — als 't kan — met medewerking van onze autoriteiten, de mannen, die op onderwijsgebied de lakens uitdeelen.

Dit is mogelijk, mits men het mogelijk maakt. En ook dat is mogelijk.

P. J. ZURCHER Jr.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Uit 's Lands Vergaderzaal.

De schrijver van de Overzichten voor de Loc. bespreekt in het blad van 4 Dec. de rede van het Volksraadslid, den heer Dahler, „die van zijn spreekrecht een

minder sympathiek gebruik maakte om, onder de bescherming zijner onkwetsbaarheid, een daemagogisch getinte toespraak te houden". Hij zegt o.m.:

De hoofdzaak van zijn betoog — de schets der verhouding tusschen den Westering en den Oosterling — was onwaar en onwaardig. Een ontwikkeld en eerlijk man als de heer Dahler, moet weten, dat in de tegenwoordige verhoudingen het Inlandsche ras niet meer is de vertrapte, tot zijn naakte huid uitgekleeide slaaf, die door mishandelingen en ontberingen gedwongen wordt tot het vuilste werk voor zijn overheerschers. Want het streven van een zeer groot deel der Westersche gemeenschap is er in alle oprechtheid op gericht om dien — in vervlogen tijden inderdaad verdrukten en van zijn rechtskleedij (indien hij die toen bezat!) beroofden Inlander — méér, veel méér te geven dan het „schamele lenden-doekje", dat alleen zijn naaktheid nog scherper kan doen uitkomen. Er ontbreekt nog ontzaglijk veel aan de politieke rechten van Indië, dat zij ten volle erkend; er moeten in zeer veel opzichten ook nog grondige verbeteringen aangebracht worden in de economisch-zwakke positie der Inheemsche bevolking. Doch hij en de zijnen kunnen niet loochenen, dat de Inlander in het algemeen niet meer is de mishandelde, vertrapte slaaf, zonder eenig recht, doch dat hij door eigen kracht steeds meer invloed kan verwerven op de regeling zijner eigen belangen. Het werk van den Volksraad in zijn geheel en de invloed, die daar reeds is uitgeoefend door de verdedigers der volksrechten, kan niet miskend worden. Dat er meer bereikt had kunnen worden — wat inderdaad gewenscht genoemd moet worden — ligt voor een deel aan het ijveren der reactie, die zich verzet tegen iedere poging tot machtsverplaatsing. Maar ook moet dat voor een deel geweten worden aan volksleiders als de heer Dahler en de zijnen, die — met vermindering van de reële mogelijkheden — vast blijven houden aan den eisch: alles in eens! En daarom het, zelfs door hun intiemste vrienden, de socialisten, nog onrijp en niet voor spoedige, onafhankelijkheid geschikt geachte volk, bedwelmen met suggestieve, valsche klanken. De heer

Dahler en de zijnen handelen zodoende als de reizigers in den politieken woestijn, die door brandende dorst voortgedreven, voortstormen naar het groote meer der onafhankelijkheid, dat ver achter den gezichtseinder verborgen ligt, maar in hun dollen ren geen acht slaan op de reeks kleine bronnen der autonomie, die langs den verren weg aangetroffen worden. Zij putten daardoor hun krachten uit — en loopen gevaar te versmachten voor zij aan hun eindoel zijn gekomen. Dat zij hun eigen wil — doch zij vergeten, dat voor hun groote karavaan van goedgelovige volgelingen op het oogenblik de enkele slok uit den waterzak door welmeenende vrienden toegereikt, méér waard is dan de voorspiegeling der toekomstige verzadiging.

Alléén — de waterzak moet inderdaad goed water bevatten, dat de onmiddellijke dorst naar meer zelfstandigheid kan lesschen. Het brakke water der reactie, dat in sommige eveneens toegereikte zakken verborgen is, kan geen lafenis bieden, doch hoogstens den dorstprikkel versterken. Het ware dus beter, dat deze voormannen bleven toeven op hun pad, om het onwetende volk te helpen kiezen of desnoods zelf de kleine bronnen op te helpen zoeken. De tocht zal daardoor wat langer duren, misschien zelfs dat later de karavaan zich blijvend vestigen wil in de oase der zelfstandigheid... doch het verlies aan levenskrachten zal geringer en de goede geest in de karavaan zal niet door twist en haat verstoord worden.

Onwaar en onwaardig achten wij de rede-Dahler. Onwaardig om de suggestieve, slinksche wijze zijner aanduidingen. Zijn kritiek op de verhouding tusschen West en Oost was gekleed in den vorm eener sage, welke doozichtig genoeg was van bedoeling, maar toch precies door de mazen van het toelaatbare heen kroop, omdat het element der eerlijke meningsuiting er aan ontbrak. Dat is een methode, welke men misschien op volksvergaderingen en in geschriften, waarop het waakzaam oog der Justitie rust, niet geheel los durft laten, doch die zeker niet strookt met de waardigheid van een Volksraadslid, dat het recht heeft om rondborstig voor zijn meening uit

te komen, mits hij noodeloze kwetsende en opruiende uitdrukkingen vermijdt. Het doet ons leed te moeten constateeren, dat de heer Dahler, dien wij in verschillende omstandigheden hebben leeren waardeeren als een eerlijk, zij het ook eenzijdig politicus, nu de verleiding van het daemagogisch succes niet heeft kunnen weerstaan om zoo aan zijn karakter afbreuk te doen.

Rede van den Heer Sibinga Mulder.

Op het afscheidsdiner, door de Koninklijke Paketvaart-Maatschappij, van Landbouw, den heer Sibinga Mulder aangeboden, beantwoordde deze de verschillende sprekers (Java Bode 4 Dec.):

Vier jaren heeft hij gewerkt, veel dan heeft hij in Indië niet gehad, maar ook verwacht. Wanneer hij als een man, die lang een anderen weg is gekomen, en die halve op tegenstand stuitte, thans zijn behoevens opmaakt van zoeken en volvoeren dan komt aan den goeden kant der balans het zoeken naar het allerbeste voor Indië, waaraan hij en zijn vrouw zoo ontzorgd veel te danken hebben, en waarvoor thans heeft willen strijden en werken, van alle materieel gewin, waarbij hij een vaste lijn volgde, de lijn, welke hij voor de aanvaarding zijner functie had gestippeld en waarbij hij aanving met standings met de scheepvaart, in de scheepvaart, in de moeilijke tijden in na den oorlog.

Inzake Selatdjaran zeide de heer S. dat ondanks vele modder van Droogtepels, hij nog steeds overtuigd is, dat, als deze proef niet zal slagen, in deze partij moet worden gewerkt om Indië's bevoeding haar hoofdvoedsel te geven.

Wanneer dat succes niet voor mij weggelegd, zoo vervolgde de heer S. troost ik mij met de zegswijze: „ik ben maar een gans, na mij komen de zwanen". Laat ik nu in het slijk getrapt worden, later, als de zwanen komen, zal Indië kennen, dat ik daarmede ben begonnen.

Thans een korte blik slaande in de toekomst, deed hij de vraag: Wachter, waer van den nacht? Spreker heeft den over-

Mata Hari

Mauritskade 91

b/d Dennenweg

Patent Geneesmiddelen

Hygiënische artikelen voor Dames en Heeren

Zenden ook op aanvraag naar Indië.

Gemeubileerde 1e étage

te huur in Heerenhuis, (geheel vrij) gelegen in Indische Wijk (nieuw Duinoord), direct te aanvaarden, Prijs f 100 p. m. Zeer geschikt voor Indische Familie met Kinderen.

Adres: Pension „Batavia" Berkstraat 26, Den Haag.

J. Kool en Adr. B. Nuyten
 Bouwkundigen, Beukstraat 143 Den Haag
 Telefoon Marnix 899

Wij hebben Te Koop of Te Huur:

Moderne Heerenhuizen en Portiekhuizen naar de nieuwste eischen en smaakvol ingericht op de beste standen van Den Haag

Bouw- en Woningbureau S. CLAUS, Sneeuwalstr. 25 's-Gravenhage
 Tel. M. 3184 Kantoor. Tel. M. 5379 Directiekeet.

Heeft steeds Fraaie, Moderne en goedgebouwde woningen op elken stand zowel te koop als te huur.

Vraagt alvorens U te vestigen eerst vrijblijvende inlichtingen.

Heerenhuizen. Beneden en Bovenhuizen. Geldbelegging. Bouwterrein.

te komen, mits hij noodeloze kwetsende en opruiende uitdrukkingen vermijdt.

te komen, mits hij noodeloze kwetsende en opruiende uitdrukkingen vermijdt. Het doet ons leed te moeten constateeren, dat de heer Dahler, dien wij in verschillende omstandigheden hebben leeren waardeeren als een eerlijk, zij het ook eenzijdig politicus, nu de verleiding van het daemagogisch succes niet heeft kunnen weerstaan om zoo aan zijn karakter afbreuk te doen.

Rede van den Heer Sibinga Mulder.

Op het afscheidsdiner, door de Koninklijke Paketvaart-Maatschappij, van Landbouw, den heer Sibinga Mulder aangeboden, beantwoordde deze de verschillende sprekers (Java Bode 4 Dec.):

Vier jaren heeft hij gewerkt, veel dan heeft hij in Indië niet gehad, maar ook verwacht. Wanneer hij als een man, die lang een anderen weg is gekomen, en die halve op tegenstand stuitte, thans zijn behoevens opmaakt van zoeken en volvoeren dan komt aan den goeden kant der balans het zoeken naar het allerbeste voor Indië, waaraan hij en zijn vrouw zoo ontzorgd veel te danken hebben, en waarvoor thans heeft willen strijden en werken, van alle materieel gewin, waarbij hij een vaste lijn volgde, de lijn, welke hij voor de aanvaarding zijner functie had gestippeld en waarbij hij aanving met standings met de scheepvaart, in de scheepvaart, in de moeilijke tijden in na den oorlog.

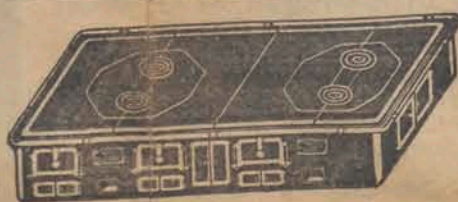
Inzake Selatdjaran zeide de heer S. dat ondanks vele modder van Droogtepels, hij nog steeds overtuigd is, dat, als deze proef niet zal slagen, in deze partij moet worden gewerkt om Indië's bevoeding haar hoofdvoedsel te geven.

Wanneer dat succes niet voor mij weggelegd, zoo vervolgde de heer S. troost ik mij met de zegswijze: „ik ben maar een gans, na mij komen de zwanen". Laat ik nu in het slijk getrapt worden, later, als de zwanen komen, zal Indië kennen, dat ik daarmede ben begonnen.

Thans een korte blik slaande in de toekomst, deed hij de vraag: Wachter, waer van den nacht? Spreker heeft den over-

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging
Visser & Co.
 's-Gravenhage Thomsonlaan 31
 Tel.-Adres: COBAVICO. Tel. Nos. M 3930 en M 3931
 Postcheque- en Gironummer 47262

Verricht alle BANKZAKEN
 ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
 HYPOTHEEKEN : ASSURANTIËN : SPAARKASSEN

FABRIEK van
FORNUIZEN
 met toebehooren
 voor Hotels,
 Restaurants,
 Gestichten, enz
SCHIEVENINGEN
 Wassenaarschestr. 1, 3, 5
 Telef. Int. 654

Fa. P. J. Meijls & Zoon

Hotel de Bellevue

Tel. Int. H. 447.

Bezuidenhout 15, 's-Gravenhage.

Beroeps-
 Leeraars
 uit Engeland
 die ook
 Hollandsch
 Spreken

School
 of
English
 Geleenstraat 118
 Weteringkade
 DEN HAAG

Uitsluitend
 Privaat
 Onderricht
 in de
 Engelsche
 Taal

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia

P. Hofland - Den Haag

Woning-Inrichter
 Behanger-Stoffeerder

Sleedoornstr. 66. Tel. M 5369 Post-Giro 65938

F. B. Schoemaker
 WESTEINDE 29 DEN HAAG TEL. H. 6252
ENGELSCH KLEERMAKERIJ
BONTWERKERS
 Complete Militaire
 Indische Uitrustingen

Stoomvaart-Mij. „NEDERLAND”
 AMSTERDAM

Passagiers- en Vrachtdienst
 Van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said
 naar Sabang, Belawan-Beli, Singapore, Batavia,
 Semarang en Soerabaja, vice versa.

HAAGSCHE
STEENKOLEN-MAATSCHAPPIJ,
 voorheen J. KEMPS.
 Hofleverancier.

Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
 Den Haag Tel. H. 107

Wed. G. Streitwolf
 Noordeinde 105, 's-Gravenhage, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

Koopt bij H.H. Adverteerders

Nederlandsche
Handel-Maatschappij

Gestort Kapitaal f 80.000.000,—
 Statutaire Reserve - 19.445.211,—
 Buitengewone Reserve . . - 22.660.000,—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentsch. te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische
 Transferten. — Incasseeringen en Financieringen.
 — Schriftelijke en Telegrafische Credieten. —
 Reiscredietbrieven, — Deposito's. — Rekening-
 Courant. — Administratie van Effecten en alle
 andere Bankzaken.

gangstijd mede gemaakt tot Indië's diepe
 ellende, wegens gebrek aan voeding, ook
 de periode van de hoogconjunctuur en de
 onafwijsbare periode van malaise.

Spreker is echter niet pessimistisch ge-
 stemd. Er zijn vele lichtpunten aan den
 horizon, laat ons niet mistroostig wezen.
 Als er een land ter wereld is, dat zich zeer
 snel zal herstellen, dank zij zijn bodemrijk-
 dom, zijn handel en scheepvaart, dan zal
 dat Indië zijn. Maar dan moet men
 ook den moed hebben de
 poenale Sanctie onmisbaar
 te achten.

Wij moeten niet redeneeren als hyper-
 ethici, maar moeten met onze voeten staan
 op den bodem der werkelijkheid, of zooals
 wij Groningers dat zouden zeggen: met
 beide voeten in Groninger klei.

Begroting en evenwicht zijn de eerste
 factoren voor den lande, maar daarnaast
 behoort tot taak van het Ned.-Indische
 Gouvernement en van Nederland, om door
 verlagings der lasten, welke Indië
 drukt, deze landen geestelijk, econo-
 misch en financieel op hooger plan te
 brengen.

De afschaffing der poenale sanctie.
 Naar aanleiding van een in de afdeelin-
 gen van den Volksraad gestelde vraag, be-
 trekking hebbende op de afschaffing der
 poenale sanctie, antwoordt de Regeering
 in de Memorie van Antwoord inzake het
 Dep. van Justitie, dat zij deze kwestie, in
 verband met de voorgebrachte bezwaren
 tegen afschaffing in 1926, nogmaals ernstig
 zal overwegen, daarbij lettende op de buit-
 engewoon moeilijke tijden, zoowel voor de
 particuliere ondernemingen als voor de
 staatsdiensten. Een bepaalde toezegging
 van de Regeering echter niet doen in ver-
 band met het noodzakelijk overleg met het
 Overbestuur.

De redactie van het Soer. Hbl. (van
 6 Dec.) teekent hierbij aan dat, volgens
 haar ingewonnen informatie, de stem-
 men in hooge regeeringskringen is tegen
 afschaffing der poenale sanctie in 1926. Ge-
 zocht wordt naar een voor de cultures be-
 vredigende oplossing.

De Jaarbeurs te Bandoeng.
 De schrijver der Bandoengsche

Causerieën in de Sum. Post
 vertelt in het blad van 4 Dec. o.m.:

In alle stilte worden de voorbereidingen
 voor de 4e jaarbeurs getroffen, en zoover
 is men daarmee thans gereed, dat de
 reclamecampagne spoedig met volle kracht
 geopend kan worden. Als datum bepaalde
 men 28 Juli tot en met 12 Augustus, zoo-
 dat met den wensch van velen rekening
 gehouden werd om den duur tot twee we-
 ken te beperken. Twee redenen pleitten er
 voor om de jaarbeurs van eind September
 tot eind Juli te vervroegen; eerstens het
 feit, dat de regens, welke dit jaar zoo
 enorm veel schade deden dan niet te vree-
 zen zijn, anderzijds de omstandigheid, dat
 de jaarbeurs nu samenvalt met de voor-
 jaarsraces der Preanger Wedloop Socië-
 teit. In deze dagen zijn er niet alleen duiz-
 enden Soendaneezen uit de omliggende
 dessa's in Bandoeng, doch talrijke paarden-
 liefhebbers, pleziermakers en zaken-men-
 schen komen uit Batavia, Cheribon, Djokja
 en Oost-Java naar Bandoeng.

Nu de datum vastgesteld is, zal ook het
 orgaan, welks uitgifte tijdelijk gestaakt
 was, spoedig verschijnen; aldus wordt het
 contact met den handel weer langs publi-
 cistische weg opgenomen. Het jaarbeurs-
 blad zal één maal per maand verschijnen.

De uit elf waarden bestaande series van
 jaarbeurspostzegels, welke voor f1.15 per
 serie plus kosten van aanteekenen, door
 het secretariaat franco aan philatelisten
 ook thans nog worden toegezonden, zullen
 als gevolg van de kleine oplaag van 20.000
 series, heel wat duurder worden.

Bezuiniging en malaise.

Volgens een correspondent in de Loc.
 van 5 Dec. hoort men allerwege bij den
 handeldrijvenden middenstand te Bandoeng
 klagen over de geringe vraag naar goederen
 voor het St. Nicolaasfeest. Onmiddellijk
 werkt dat terug op de animo om de
 zaken naar voren te brengen; 't is of een
 soort fatalisme, zich uitende in arbeids-
 moeheid, over den winkeliersstand geko-
 men is. Waar zijn, langs Post- en Braga-
 weg de mooie uitstellingen, welke in vori-
 ge jaren zoo vele kijklustigen trokken, ten
 slotte tot koopen verleidden? Wel zijn de
 tijden veranderd.

Hetzelfde dacht schrijver, toen hij den
 toestand van heden vergeleek bij dien van
 twee jaren geleden, toen we werkkrachten
 te kort kwamen en ieder op de arbeids-
 markt kon bedingen wat hij wenschte. Zoo
 herinnert hij zich, dat in een nog geen twee
 jaren geleden uitgegeven propagandaboek
 van Bandoeng, gewaagd werd van de mo-
 gelijkheid om hier dadelijk werk te vinden,
 zoodat Bandoeng als plaats van vestiging
 voor gepensioneerden aanbevolen werd.
 Hoe is het nu? Nu loopen hier naast vele
 non-valeurs talrijke krachtige en flinke
 werkers rond, niet in staat een behoorlijk
 stuk brood te verdienen, en zeer
 juist is het gezien, dat men
 in Europa het emigreeren,
 ontraadt, tenzij in een vaste
 positie.

Met genoegen las schr. wat hieromtrent
 dr. Kemp ski in de Auslands Aus-
 gabe van het Hamburger Frem-
 denblatt schreef, „Niederländisch-
 Indië als Auswanderungsziel mit beson-
 derer Berücksichtigung der indischen Land-
 wirtschaft" luidt de titel van den geillus-
 treerden „Sonderabdruck", welke de land-
 bouwdeskundige van de Pengalengansche
 onderneming „Poerbasari" aan schrijver
 deed toekomen.

Het tarweland „Poerbasari" in de Loc.
 van 19 Aug. j.l. beschreven, veronderstelt
 schrijver bij den lezer bekend.

De ongelukkige toestanden in zijn vader-
 land besprekende, zegt dr. Kemp ski:
 „Naturgemäsz richten sich die Augen vieler
 Deutschen auf N.-I.; ich habe zahlreiche
 Anfragen erhalten, ob ich es als Auswan-
 derungsziel für geeignet halte, insbesondere
 auch für solche, die sich der Landwirtschaft
 widmen wollen. Die Antwort lautet: Lei-
 der nein. Wenigstens zurzeit nicht." Uit-
 voerig wordt dan stilgestaan bij de huidige
 crisis en de ongunstige omstandigheden,
 welke de vreemdeling tegenwoordig moet
 overwinnen, alvorens hij kans heeft om te
 slagen.

Het artikel, dat zeer waardeerd over
 Indië en de Indiërs geschreven is, bevat tal
 van kiekjes, o.a. uit Bandoeng en de om-
 streken. Schr. behoeft niet te zeggen, hoe
 dergelijke populaire geschriftjes er toe kun-

nen bijdragen om in Europa juistere be-
 gripfen over Ned.-Indië te verspreiden.

Wie zou twee jaren geleden hebben kun-
 nen vermoeden, dat bij alle waardeering
 van Indië den menschen ontraden zou wor-
 den, hier een levenspositie te zoeken?

Elders lezen wij in de Loc., dat zich
 voor de vacature van referendaris der ge-
 meentesecretarie van Semarang twaalf
 gegadigden aanmeldden, o.w. enkele mees-
 ters in de rechten. Een groot verschil bij
 vroeger, toen zoo goed als geen sollicitan-
 ten, ook voor betrekkingen als deze, kwa-
 men opdagen, zoodat het meermalen voor-
 kwam, dat de gemeente bijzondere eischen,
 door een geschikten sollicitant gesteld,
 moest inwilligen, dan wel iemand in Neder-
 land moest engageeren. Die schaarschte
 aan arbeidskrachten is, vervolgt het blad,
 voorbij, en het is zeer waarschijnlijk, dat
 op de voordracht voor den te benoemen
 referendaris drie namen met den meesters-
 titel zullen voorkomen.

Pa van der Steur.

Met de gezondheid van papa Van der
 Steur gaat het al een weinig beter, doch het
 zal lang duren voor hij weer volkomen in
 orde is. Ja, pa Van der Steur is op, hij heeft
 de laatste jaren te zwaar gewerkt; een ver-
 zorging van ongeveer 700 kinderen eischt
 veel. Daar papa den laatsten tijd bijzonder
 veel zorg besteedt aan het onderwijs voor
 de achterlijken, heeft hij geen minuut rust
 meer. Hoewel hij de noodige hulp heeft,
 wenscht pa toch alles zelf te doen. Doch
 dit gaat thans niet meer, hij is geheel op.

Deze groote weldoener, aldus de Pr.
 Bode, heeft zich geheel vrijwillig opge-
 offerd voor het Indisch kind; is de opvoe-
 der, de beschermer van vergeten en ver-
 waarloosde stumperds.

Veel, zeer veel is Indië schuldig aan de-
 zen weldoener!

Verlaging van tarieven bij de P. and O.

Met ingang van 1 Dec. heeft de P. and O.
 een belangrijke reductie ingesteld van pas-
 sagierstarieven naar alle havens in het
 westen en het oosten. Een eerste klasse
 reis van de Straits naar Londen kost 98
 en 104 pond sterling, en tweede klasse 66
 en 72 pond, al naar gelang van de plaats

Kleermakerij Fred. Mulder Helmerstr. 20.
 TELEFOON N 5118.

Speciale inrichting voor het keeren en moderniseeren van alle
 voorkomende Kleedingstukken, door beslist eerste klas vaklieden.

Demi-Saisons en Winterjassen naar maat.
 Zeer Elegante Coupe en uiterst billijk.
 VOOR COSTUUMS NAAR MAAT, vraagt onze zeer uitgebreide Stalen-collectie
 in ENGELSCH en SCHOTSCH STOFFEN prijzen vanaf f 45.00
 HERT U EEN COUPON STOF? Breng hem dan bij ons en wij maken U er
 een ELEGANT KLEEDINGSTUK van voor den prijs van f 32.59

Het keeren van:
Colbert Costuum Demi Winterjas **Colbertjas** **Jaquet** **Vest**
 f 17.75 f 12.25 f 15.50 f 9.50 f 10.75 f 4.50
Pantalon f 4.50 **Ulsters** f 16.50

Onschetbaar stoppen in één dag. Chemisch reinigen, repareeren, uitstoomen, Oppersen in
 stoker uren. Zendt briefkaart, de goederen worden afgehaald en tegen contante betaling
 in enkele dagen afgeleverd.

HUTKOFEEFS

CRATIS CONSULT
 Maandag, Donderdag & Zaterdag
 van 1-7 uur.

Stephanov van Vuuren
 Celebesstraat 56

Magnetisme, Kruidkunde, Urologie
 Wie niet ZELF kan komen, sture
PORTRET, of wel urine.

Boekhandel SYNTHESI
 's-Gravenhage Hartogstr. 3
 (tusschen Noordeinde en Kneuterd.)

Nederlandsche en Buitenlandsche

Verbeek & Bousardt
 26 Aert v. d. Goestraat hoek v. Loostr. (Duinoord)

Ruime keuze in
 aangenaam passend en elegant Schoeisel voor

Dames, Heeren, Kinderen
 Expert naar Indië

Bouwureau: A. J. van Kleef, Den Haag
Wassenaar. Te Koog 3 Villa's en een
 Winkelhuis, in de directe

nabijheid van het Postkantoor en a.s. Tramverbinding
 Den Haag. Electr. Licht, gas en elec. watervoorziening
 ± 170 M2. tuin - Lage belasting. - Inlichtingen,

A. J. van Kleef, Louise Henriëttestr 23 Den Haag
 Villa's f16.500 - f17.000 Winkelhuis f20.000 v.o.n.

GOOSEN & SWAGERMAN
PIANO'S — VLEUGELS — ORGELS
 BOEKHORSTSTRAAT 149 TELEF: H 2051
REPARATIE EN STEMEN DOOR VAKKUNDIGEN

Solied adres voor Dames en Heeren-Modeartikelen

Weimarestraat 18 bij de Suezkade

Telefoon M 687 F. LEMS. Tramlijnen 3 5 12

Slobkousen, Wollen en Lederen Handschoenen

Mode-kleuren Kousen en Sokken, Sterke Schoolkousen. Piqué Overhemden, Pyama's, Flanelen Overhemden.

Voor India: Dames-, Heeren- en Kinder- „Segipax“ onderkleedlag

Vakschool voor Dames en Meisjes Obrechtstr. 396
 Lessen worden gegeven in: Costuum- en Lingerienaaien Maatnemen- en Knippen en aanverwante vakken.

DAG- en AVONDCURSUS.

Uitbreiding voor de examens aan de Koninklijk goedgekeurde Vereeniging van Modevakscholen als Costumiére, Coupeuse en Lingerienaalen

Spreekuren: Dinsdag, Woensdag, Donderdag, 4-7 ure bij de Directrice L. J. LUCHTIGHEID

INLICHTINGEN

OMTRENT

alle Kamers

geheel gratis voor huurders

Centraal

Kamer Bureau

Tel. H 4385. Amst. Veerkade 5

Pension Batavia

TE HUUR Gemeubileerde ZIT- en SLAAPKAMERS eventueel met of zonder pension. Adr.: Berkestr. 26

KUNSTGEBITTEN

à f 70 met 10 jaargarantie

Vermaken van slecht passende gebitten. Goudtechniek.

Tandtechn. Laborat. H. JACOBS, 122 Prinsegracht 122.

Spreekuren 2-4 en 7-9 nm.

Pension Schuifert

Riouwstr. 21, Den Haag

Telefoon H 5528

Gemeubileerde appartementen beschikbaar. Referenties van eerste families

Inlichtingen.

De Redactie van „De Indische Verlofganger“ houdt elken Dinsdag- en Vrijdagvoormiddag van 10 tot 12 spreekuur op het Bureau van ons Blad, Van Brakelstraat 109, voor het geven van INLICHTINGEN aan INDISCHE VERLOFGANGERS, betreffende Huuraangelegenheden, inzake Onderwijs en wat verder de Verlofganger dient noodig te hebben voor zijn verder verblijf in Holland.

DE REDACTIE.

Een ruime sortering in

Electrische Ornamenten, Apparaten en Kachels vindt men bij

H. C. van Leeuwen

Pr. Hendrikstraat 43-43a. Den Haag Telefoon M 446
 Electrische Stofzuigers vanaf f 35

van de hut. Eerste klasse passagiers, die te Marseille landen, betalen 8 pond minder, en tweede klasse passagiers 4. Retour-biljetten zullen worden uitgegeven tegen 1/4 maal den prijs, en zullen gedurende twee jaren geldig zijn.

(Deli Crt.)

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Verheffing in aanzien van den Veldarbeid in Ned.-Indië.

II.

(Slot).

Gelukkig, zegt de schrijver, beschikken de meeste Inlandsche scholen 2de klasse in het Menangkabausche over proeftuinen, welke op de schoolerven zijn aangelegd en waardoor aan de leerlingen de gelegenheid wordt geboden zich vertrouwd te maken met het werk van den landbouw en het mooie van den veldarbeid te leeren inzien.

Doch de ouders der leerlingen zullen, na het verlaten der school, moeten medewerken en hunne kinderen opwekken, om zij het ook in afwachting van een of andere betrekking, lichten veldarbeid te verrichten en hen zodoende al vast in staat te stellen, voor zooveel mogelijk, in eigen levensonderhoud te voorzien.

Aan de Inlandsche ambtenaren en nog meer aan de dorpshoofden is de gewichtige taak opgelegd, de bevolking te wijzen op het hoogere, dat in den veldarbeid ligt opgesloten en haar aan te sporen dezen arbeid tot de hoogst mogelijke volkomenheid te brengen.

Wanneer die autoriteiten zouden samen willen werken en in de Balej (plaats van samenkomst) van het dorp voordrachten zouden willen houden over onderwerpen van landbouw en veldarbeid, dan zouden zij daarbij het volk kunnen wijzen op het schoone en het voldoening gevende daar-

van en tevens kunnen laten uitkomen hoe hoog die arbeid in Nederland wordt aangeslagen. Verder dat afkeer van veldarbeid leidt tot uitzwermen uit eigen land en zodoende tot verlaten van de prachtige rijstvelden, wier bewerking eenmaal ter zijner tijd zal worden overgenomen door den vreemdeling, tot schade van den Sumatraan, voor wien die gronden zijn bestemd.

DE MALAKA-ACTIE.

I

Nagenoeg iedereen in Ned.-Indië kent den naam van Malaka, zegt de heer Soedibio in de „Sinar Hindia“ van 29 Augustus 1922.

Beschouwd wordende als te zijn gevaarlijk voor den algemeenen gang van zaken, werd hij uit Ned.-Indië verwijderd en bevindt hij zich thans in Europa.

Zulk een verwijderingstraf is geen geringe zaak, vooral in aanmerking genomen de onzekerheid, welke bestaat omtrent den duur van den maatregel van bestuur.

Wanneer hij terug zal kunnen keeren en zijn gezin wederom zal kunnen ontmoeten, valt niet te zeggen, doch wel mag men aannemen, dat, zoolang de heer Malaka als gevaarlijk wordt beschouwd voor de openbare rust en orde in Ned.-Indië, van een terugkeer derwaarts geen sprake zal zijn.

Hoewel, zegt de schrijver, de straf zwaar is, zoo zijn er toch nog geen aanwijzingen, dat de heer Malaka wijziging heeft gebracht in zijne denkbeelden, welke door den volkswil zijn bevestigd.

Integendeel, het laat zich aanzien, dat hij in Nederland evengoed de kampioenen van de armen der aarde zal zijn, zooals hij in Indië is geweest.

Den 30en Juni 1922 werd hij met zijn medestrijder van der Glas, op eene vergadering, welke te Utrecht werd gehouden, door de arbeiders gehuldigd.

Den 6en Juli 1922 was de heer Malaka met zijn partijgenoot, den heer Wijnkoop,

aanwezig op eene vergadering te Rotterdam, alwaar een 3000-tal personen tegenwoordig waren.

Hij schreef daarover, dat toen niet alleen besprekingen werden gehouden over de verschillende volksbelangen, doch dat ook eene scherpe critiek werd uitgeoefend op de actie van de kapitalisten, die „zondig“ staan tegenover het Menschdom op de geheele wereld en dat men hoopte, dat Indië spoedig een onafhankelijk land zou zijn.

Die vrijmaking van Indië, schijnt, zegt de schrijver, het onderwerp te zijn, dat nu eenmaal niet uit het hoofd van den heer Malaka te praten is en welken maatregel hij wenscht doorgevoerd te zien, al zijn aan zijn optreden ook nog zoovele gevaren en moeilijkheden verbonden.

Zullen de Javaansche studenten, die in Nederland de studies volgen, ten slotte bereid zijn hun steun en werkkraft te geven aan dat hooge ideaal?

In Indië hoopt men het, doch men moet wachten op hetgeen zij te zien zullen geven.

De gedachte zal bij hen wel niet opkomen, dat vrijmaking van Indië en eigen bestuursuitoefening niet noodzakelijk zijn, zoolang zij het in Nederland goed hebben en over een goed gevulde beurs beschikken.

Teruggekeerd in Indië, zullen de Communisten daar hen loven, wanneer zij hunne wetenschap en talenten ter beschikking willen stellen van het volk, met terzijdestelling van de belangen van hun eigen maag en buik.

De heer Malaka, hoewel banneling, werd sedert zijne komst in Nederland aldaar sympathiek ontvangen en het lag in de bedoeling hem candidaat te stellen voor het lidmaatschap in de 2e Kamer der Staten-Generaal, doch, aangezien hij nog slechts den leeftijd van 26 jaar bereikt had, is daarvan natuurlijk niets gekomen.

Dit behoeft evenwel niet tot teleurstelling te stemmen, zegt de schrijver, aangezien hij partijganger is van den heer Wijn-

koop, die hem later wel zal steunen en zijne gegevens en Indische inlichtingen kan benutten bij het bespreken van de Indische onderwerpen in de 2e Kamer.

(Wordt vervolgd)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Maleische Pers en het Bestuur in Ned.-Indië.

II.

De schrijver stelt zich voor dat eene regeling, n.l. de Java-Courant voor de ambtenaarswereld en de Maleische Staatscourant ten behoeve van de andere volksgroepen, in het belang zal zijn van alle partijen, want, zooals de toestand nu is, hoort het groot publiek van den steun van het Bestuur al heel weinig en hoort het, als er dwarsboomers zijn die tegenwerken, ook niet het goede, dat de Regeering dikwijls ten aanzien van het volk verricht.

Wanneer de Regeering aan hare aanschrijvingen openbaarheid geeft in de Maleische Staatscourant, kan er nooit sprake van zijn, dat eene aanschrijving haar adres niet bereikt.

De wijze waarop die Maleische Staatscourant moet worden ingericht, kan men gerust aan de Pers-afdeeling van de Volks- en Cultuur overlaten, terwijl de schrijver den lezers de verzekering kan geven, dat, als de Regeering tot de invoering van den gedachten maatregel kan besluiten, een stap vooruit in de goede richting zal zijn gedaan, die niet nalaten zal den goeden gang van zaken te bevorderen en wederzijdsche waardeering te kweken tusschen Bestuur en volk.

Komende tot de Maleische Pers zelf, zoowel de Chineesche als de Inlandsche, zegt de schrijver, dat men nog velen hoort zuchten over de geringe belangstelling, welke die Pers van bestuurswege onder-

N.V. Hoogewerff, Chabot & Visser's Wijnhandel

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c. - Telefoon 1155

Filiaal: 's-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, - Telef. 2461

Filiaal: ARNHEM
 Eusebius-singel 1a - Tel. 195

Bredasche Luxebroodfabriek
 Telefoon No. 72 F. 't SAS Lange Brugstr. 10
 HOFLEVERANCIER

beveelt zich beleefd aan voor de levering van alle soorten
BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKET, ONTBIJTKOEK, KOEKJES, ENZ.
 Alles **EIGEN FABRIKAAT** en van de beste grondstoffen vervaardigd

Maison van Wijk

Obrechtstraat 57 - 's-Gravenhage - Telef. H 2665

Uitzending van Dinners vanaf f 1.-

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van **DEJEUNERS, DINERS en SOUPERS, KOUDE EN WARMESCHOTELS.**
 J. H. M. KOETS

Grand Hotel Restaurant "Central"

In alle Kamers warm en koud water
 DE MEEST BEKENDE INRICHTING DER RESIDENTIE

Haagsche Coöperatieve Keuken

RESTAURANTS
 Kepplerstraat 274 - Telefoon M 2313
 Anna v. Burenstraat 204 - Tel. B 226

Middagschotel 12-2 uur à f 0.70
 Diner 5-7 uur à f 1.20
 Diverse Schotels à la Carte

UITZENDING DOOR DE GEHEELE STAD

Examens Boekhouden

voor Praktijk en M. O.

Opleiding en Repetitie door
J. TULLENERS,

Leeraar aan Handels- en H. B. Scholen.
ACCOUNTANT.

COLUMBUSSTRAAT 181 - DEN HAAG

Tandarts Dr. A. KERVEL
Frederik Hendriklaan 43

Spreekuur 9-3

Bij contante betaling VERLAAGD Tarief

TELEFOON SCHEVENINGEN No. 122

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512.
DROGERIEN - CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Garage Mercurius

KUIJPER & Co.

Telef. Schev. 1198

Van Slingelandtstraat 16, Den Haag

H.H. Verlofgangers

LEERT

Auto- & Motorrijden

Zeer billijk Tarief

Stoom-, Wasch- en Strijkkinrichting

C. Pierik van der Drift

Schenkweg 300:302 Schiestraat 1

Den Haag

**Chem. Wasscherij
en Stoomerij**

GEVRAAGD in alle plaatsen

DAMES met eenige aanleg voor teekenen of schilderen, om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwerk les te geven en onze batikverven en toebehooren te verkoopen.

Firma TENZER, Telefoon 4229, Fabrik van Batikverven, opgericht 1887, Noordeinde 139b, Den Haag

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten

voor passagiers

REISBUREAU LINDEMAN

's-GRAVENHAGE

GRONINGEN

UTRECHT

ARNHEM

C. P. A. Nicolai
Dunklerstr. 33 :: Telef. H. 7057
hoek Valeriusstraat
Specialiteit in Heeren Modeartikelen
Ruime keuze :: Nieuwste Modellen

Doch zijns inziens is die meening niet juist. Niet alleen dat het bestaan der Persafdeeling van de Volkslectuur het tegendeel bewijst, doch ook de Maleische journalisten ondervinden dagelijks het op hen uitgeoefend bestuurstoezicht in steeds sterkere mate.

De schrijver van een artikel, dat eene albrekende critiek inhoudt, of tegen de landswetten ingaat, mag van geluk spreken, als de Justitie hem ongemoeid laat.

Vroeger was de belangstelling voor de Maleische Pers van bestuurswege zeer zeer gering, vermoedelijk tengevolge van de geringe kennis van de Maleische taal der Regeeringspersonen, die de Maleische opstellen niet konden lezen, doch thans heeft men de Pers-Afdeeling van de Volkslectuur, die wekelijks de in de Nederlandse taal geschreven korte overzichten uit de Maleische Pers aan de Regeeringspersonen verstrekt.

Ook op het Parket van den Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof is een Wedono-Politie in functie, die toezicht op de Maleische Pers uitoefent.

Thans komende tot het maken van eene vergelijking tusschen het bestaan der Europeesche en der Maleische Pers in Nederland, zegt de schrijver onder meer, dat de eerstgenoemde overal toegang heeft, zoolang bij particuliere personen als bij Regeeringsmannen, Volksraad en Staten-Generaal.

Wanneer men de beraadslagingen in de Tweede Kamer volgt, kan men opmerken, hoe dikwijls de partijleiders de namen noemen van de nieuwsbladen, als „de Stand-aard“, de „Nieuwe Soerabaija Courant“, „Het Koloniaal Weekblad“ enz., waaruit zij hunne gegevens putten.

In den Volksraad van Ned.-Indië maakt men misschien ook wel eens gebruik van de gegevens, voorkomende in Perniagaan, Sipo, Kongpo, Neratja, Kaoem Moeda, Djawa-Tenga, Tjahja Timor, Fadjar, Pe-

warta Deli, en misschien nog andere, doch over het algemeen is het gebruik, dat er van den inhoud der bladen door de leden van den Volksraad wordt gemaakt, gering en voelt de Maleische Pers zich dan ook buiten de pagger (omheining) gezet.

Zoolang de Volksraad bestaat, heeft de schrijver nog nooit door een lid van dat College met lof over de Maleische Pers hooren spreken.

Zou gebrekkige kennis van de Maleische taal daarvan misschien de oorzaak zijn?

Dat motief moge gelden voor den volbloed-Europeaan, maar zeker niet voor de Inlandsche en Chineesche leden van den Volksraad.

Er blijft voor den schrijver geen ander antwoord op de gedane vraag over dan de uitnoodiging te richten tot de Maleische journalisten, om voorstellen te doen, die daarheen kunnen leiden, dat het peil en het aanzien der Maleische Pers worden verhoogd.

Persoonlijk wil hij daartoe het zijne bijdragen, in verband waarmee hij het navolgende bekend stelt.

Over het algemeen genomen, staat het wetenschappelijk peil van de Maleische Pers niet hoog en kan zij dus niet mededoen aan de besprekingen over onderwerpen van wetenschappelijke aard.

Bij de leiding is dientengevolge de Redactie aangewezen op ontwikkelde medewerkers op allerlei gebied.

In Europa staan die wetenschappelijke krachten ter beschikking van de Redacties, verder wordt de inhoud der bladen gewaardeerd en vinden deze overal toegang, doch in Indië is dat anders.

(Wordt vervolgd).

Suriname.

Men schrijft aan de N. R. Ct. uit Paramaribo, d.d. 23 December:

„In aansluiting aan het bericht van 8 dezer, is het mij aangenaam, nog een vondst in Nickerie te kunnen melden van een 62-tal diamantjes, (waarover reeds geseind werd), weliswaar zeer kleine steentjes, daar ze samen amper 3/4 karaat wegen.

In dat district was tot dusver dit edelgesteente niet ontdekt. Waar het echter slechts door de grensrivier, de Corantijn, van het Engelsche Berbice gescheiden is, en aan gene zijde van die rivier niet onaanzienlijke diamant-vondsten in den laatsten tijd zijn gedaan, moest dit wel een spoorslag wezen tot grondig onderzoek ook aan den Nederlandschen oever van de rivier.

Van het terrein P. A. May c.s. (Boven-Suriname), waarvan mijn vorig bericht gewag maakte, zijn onlangs nog 10 steentjes aangevoerd, samen 2 1/2 karaat wegende. Bij dit aantal steentjes met 2 1/2 karaat gewicht moet de exploitatie reeds loonend geacht worden, naar ik verneem.

Doch hoe dit ook zij, de aanwijzingen voor de aanwezigheid van diamant in den Surinaamschen bodem moeten nu voldoende geacht worden, en het is dan ook duidelijk, dat het tijd wordt voor Nederlandersche belangstellenden, zich bijtijds te verzekeren van het bezit van terreinen, die in aanmerking komen voor diepergaand onderzoek. Wacht men hiermede in Nederland te lang, treuzelt men te veel alvorens aan te pakken, dan zal het mij niet verwonderen, dat ook hier Engelschen en Amerikanen met het neusje van den zalm gaan strijken, en de Hollanders achter het net visschen.

Over diamanten lezen we nog in het blad „Suriname“ van 12 December:

„Volgens de Argosy van 6 December heeft men in Demerara een diamant gevonden wegende 17 karaat. De waarde van dit steentje wordt ruw op eventjes \$ 2.550 geschat, d. i. ongeveer f 6.375.

Voorts lezen wij, dat per s.s. „Prins Fre-

derik Hendrik“ te Georgetown arriveerde de heer J. Klagsburn, vertegenwoordiger van de Buitenlandse en Koloniale Diamant Mij. Deze maatschappij heeft kantoren te Londen en te Antwerpen. De directeuren zijn de h.h. T. H. Kuno, een der grootste diamantopkoopters te Londen, T. Goldberg, chef van een der voornaamste diamantlijnerijen te Antwerpen, Amsterdam en New York, en I. M. Saks, hoofd van een der grootste Europese diamantexport-maatschappijen. De heer Klagsburn zal dadelijk met het opkopen van diamanten in Demerara aanvangen. Zijn maatschappij heeft het voornemen, om deze industrie in de kolonie zoo hoog mogelijk op te voeren.

Onder het hoofd „Een zeventigjarige getuige“ in „De West“ van 5 December, een interessant artikel over Surinaamsche houtsoorten en paalwormen. Naar Nederland is verzonden een balk, afkomstig van den voormaligen steiger van Nieuw Rotterdam, een ongeveer een halve eeuw geleden weggespoeld stadje aan den mond van de Nickerie-rivier. Van het stadje is niets meer overgebleven dan eenige palen van den ouden steiger, die op ongeveer 1 1/2 kilometer van den wal nog steeds boven de golven uitsteken. Een stuk van een dezer palen is thans naar het Koloniaal Instituut te Amsterdam opgezonden, als zeventigjarige getuige van de soliditeit van onzen manbarklak voor waterwerken. Deze palen zijn nog gaaf gebleven. Doorsneden van het hout waren te zien op het kantoor van het Boschwezen. Het was of men versch hout ziet, althans van het gedeelte dat onder water is geweest. Wat boven water uitsteekt, wordt door schimmels aangetast, maar wat onder water blijft, is in den letterlijken zin onverwoestbaar. Bij de verneekrede in het vorige jaar bleek dat manbarklakpalen, die voor het fundament waren gebruikt, na 17 jaren nog zoo gaaf

IETS SPECIAALS VOOR INDIË.

Cellophone

SPREEKMACHINES, de eenige met natuurlijke wedergave. Gratis demonstratie dagelijks van 2-4 uur.

Hugo de Grootstraat 29

Prijzen vanaf f 45,- Tel. M. 5222

Alle soorten BETERE platen voorhanden.

FAMILIE-BIOSCOOP

Prinssestraat 40

Telefoon H. 7477

VOORSTELLING

Iederen avond 8 uur

Zaterdag, Zondag en Woensdagmiddag speciaal

KINDER-MATINEE'S

Heerlijke middagen voor de kinderen.

Wanneer Gij

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermaakerij „Unicum“

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947

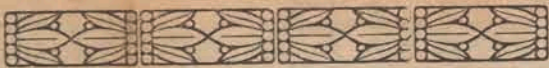
Den Haag

De prijs wordt steeds vooruit bepaald.

Stoomwasscherij „JULIANK“
Haagweg 651 Loosduinen
Geeft bij ons Uw Waschgoed
Speciaal ingericht voor Repatrieerenden
HELDER NET BILLIJK

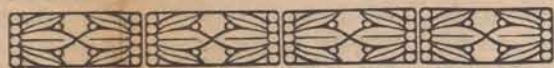
INSTITUUT „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
2e Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S. Lyceum en Gymn.
Afd. B (3 leerjaren) voor leerlingen boven 12 jaar.
Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60,- tot f 100,- p. jaar,
Kleine klassen, ruime lokalen. Centrale verwarming.
Electrische verlichting.

Dans-Instituut WEIJNE

21 JONKER FRANSSTRAAT 21
49-50 SCHIED. SINGEL 49-50
ROTTERDAM

Grootste en
meest bezochte
1ste Klas Inrichting

Rover LEVERANCIER Osmond
OOST EN WEST

RIJWIELEN bij
J. H. C. MERCKEL
Parkstraat 67 : Telef. H. 3127
Beeklaan 355 : Telef. M. 461
DEN HAAG

Batavier VERZENDT NAAR All Steel
OOST EN WEST

Rotterdamsche Lloyd.
Directie: Wm. RUYSS & ZONEN - Rotterdam

Geregelde Mail- en Passagiersdienst
van Rotterdam naar Nederlandsch-Indië met aan-
sluiting naar alle havens in den Ind.-Archipel.

Luxueus ingerichte Mailbooten, alle voorzien van
draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.

Te bevragen in
„Persinggahan”

Adviesbureau en Tehuis voor Ned.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 : Tel. Sch. 22

Heeren en Dameskleeding
naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot abonneeren

Aanbevelend

WILLEM VAN HOUT

Molenstraat 47b Telefoon H. 2324

Lunchroom - Thee-Concert

„De Oude Vette Hen”

Den Haag bij het Stadhuis

Hessels & Maks

Valeriusstr. 44, Den Haag, Tel. H. 3730

1ste klas fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopædisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H.H. Medici hier te lande

waren, dat ze konden worden gebruikt voor de nieuwe brug.

Dank zij de reclame van wege het Boschwezen, schijnt het nu ook naar buiten door te dringen, welk waardevol hout Suriname kan leveren voor waterwerken. Dat is maar goed ook, want het is beschamend, dat in de eerst helft van 1921 nog 900 ton Demerara groenhart voor waterstaatswerken in Nederland werd ingevoerd, terwijl de eigen kolonie goedkooper en beter hout voor dit doel kan leveren.

Eindelijk schijnen er nu plannen te zijn om in Nederland proeven te nemen met Surinaamsch hout voor waterstaatswerken.

In Suriname zijn zeer belangrijke proeven genomen met verschillende houtsoorten, om na te gaan in hoeverre ze tegen paalworm bestand zijn.

Met genoegen vernam „De West” dat deze proeven van verschillende kanten belangstelling ontmoeten en dat zij ook de aandacht hebben van de directie der Panamakanaalsluizen.

„De West” van 22 December schrijft nog nader:

„Naar wij vernemen zal de beheershoutvester J. W. Gonggrijp, die in den loop van 1923 naar Indië vertrekt, eerst nog een reis maken naar Panama, in verband met het vraagstuk van de levering van Surinaamsch hout, bestand tegen paalworm.”

Dit vraagstuk is bijzonder acut geworden, doordien bij de groote sluiswerken in Panama en elders in de Vereenigde Staten in den laatsten tijd zeer ongunstige ervaringen zijn opgedaan met houtsoorten, die vroeger beschouwd werden als bestand tegen paalwormen.”

Wij willen niet nalaten als onze meening te kennen te geven, dat het zeer te betreuren is, dat men den heer Gonggrijp niet voor den Surinaamschen dienst behoudt. Hij zou, als behorende tot den Oost-Indischen

dienst, voor Suriname te duur zijn. Men heeft hier weer te doen met een geval van onwijze zuinigheid. Al de kennis en ervaring, in vele jaren door dezen ambtenaar verkregen, gaan nu voor de kolonie verloren. Dat is de vloek van Suriname. Op die wijze krijgt men in Suriname nooit mannen als James Rodway en Prof. Harrison in Britsch Guiana, om maar dezen te noemen, onder de velen, die aan deze Britsche kolonie hun leven geven.

Het is te hopen, dat bestuur en regeering in het belang der kolonie van hun voornemen afzien om den heer Gonggrijp te laten gaan.

En nu nog twee voor de kolonie zeer verblijdende berichten:

1o. Op 18 December is in tegenwoordigheid van een groot aantal genoodigden de nieuwe moleninstallatie op Marienburg, de suikeronderneming van de Nederlandsche Handelmaatschappij, in dienst gesteld. „De West” van 19 December geeft van de luisterrijke feestviering een uitvoerige beschrijving.

De nieuwe installatie heeft zeer veel geld gekost en de kolonie mag de Handelmaatschappij dankbaar zijn voor haar vertrouwen in de kolonie. Het is te hopen, dat andere kapitaalkrachtige lichamen in Nederland — in het oog houdend de groote voordeelen, die Suriname voor de suikercultuur biedt, zooals deze uiteengezet zijn in het rapport Pyttersen en door Dr. van Blankenstein in de N. R. Ct. van 21 Januari, ochtendblad B — groote, op den meest modernen voet ingerichte suikerondernemingen in Suriname zullen vestigen.

Snelle opbloei van Suriname is alleen te wachten van het moderne grootbedrijf.

2o. Naar „De West” verneemt heeft de directie te Paramaribo der Surinaamsche Bauxite Maatschappij opdracht ontvangen om het bedrijf met volle kracht te hervatten.

Curaçao.

Het oproer van 17 Juli 1922.

De hoogst onaangename vertraging in de uitgave van ons blad heeft onder meer dit gevolg gehad, dat wij langer dan anders het geval zou geweest zijn, hebben moeten zwijgen over eene voor Curaçao zoo uiterst belangrijke gebeurtenis, als gelegen is in het antwoord van den minister van koloniën op de vragen van het kamerlid Ter Hall. Een voordeel is het nochtans, dat wij onze indrukken hebben kunnen laten bezinken, en ander oordeel eerst mochten beluisteren.

Wij kunnen er niet aan denken dit antwoord in zijn geheel op te nemen, daarvoor telt het te veel regels, woorden en letters. De meeste lezers van ons blad zullen het in een der groote bladen, die het volledig gaven, gevonden hebben, en de andere kunnen zich den inhoud wellicht voorstellen, als zij, hetgeen wij destijds uit de Amigoe di Curaçao mededeelden, naslaan, en dit artikel ten einde gebracht hebben.

Wat wij in den loop van bijna zes maan-

den van ooggetuigen der gebeurtenissen op 17 Juli l.l. hoorden en lazen, wettigt het vermoeden, dat de officiële lezing, die thans aan de Kamer voorgelegd wordt, vooral in de Kolonie teleurstelling en verontwaardiging wekken zal. En tenzij de Staten-Generaal bij de behandeling der Curaçaosche begroting voor 1923 straks eene andere stemming weten te wekken, vreezen wij voor de gevolgen — misschien niet in de allernaaste toekomst, maar toch binnen afzienbaren tijd.

Hierin ligt al eenigszins opgesloten, dat wij ook niet voldaan zijn over het relaas. En met reden, naar wij meenen.

Wanneer wij lezen als des ministers „volle overtuiging”, dat het beleid van den gouverneur „in geenen deele te wenschen heeft overgelaten”, dan zouden wij gaarne gezien hebben, dat die overtuiging op andere fundamenten gebouwd ware geweest, dan op „de van den gouverneur ontvangen uitvoerige inlichtingen en uit de daarbij overgelegde talrijke verklaringen van vele en militaire autoriteiten en anderen, die bij de aangelegenheden betrokken zijn geweest.” Die autoriteiten, wier verklaringen dus nog wel door den gouverneur zijn overgelegd, zijn diens ondergeschikten, ten minste één autoriteit, van wiens verklaringen blijkbaar een ruim gebruik is gemaakt, is zelf ten opzichte der geheele beweging ernstig te kort geschoten. Het van belang zijn, te weten wie die „anderen” die bij de „aangelegenheid” betrokken zijn geweest, zijn, vooral of daaronder ook de heer Menkman is, die er wel het nauwst bij betrokken was.

Onder de „autoriteiten”, op welke een beroep wordt gedaan, schijnt niet te zijn de inspecteur van politie. Het is zelfs erg gerlijk in hooge mate, dat waar van diens verklaring gebruik moet worden gemaakt, het officiële rapport, zooals het blijkbaar in de kolonie is opgemaakt, als het ware een voorbehoud maakt, als ge-

Maison Baan.

Hygiënische Gummiwaren, Patentgeneesmiddelen, Parfumeriën en Verplegingsartikelen.

Groote sortering Damessuiten, Reis-Irrigatoren, Warmwaterzakken, Luchtkussens, Lady's Rubberbandages en Gummi Urinalen. Specialite's voor zwakte en alle storingen v. Dames (Inl. gratis) Men lette s.v.p. op het oudste adres: Wald, Pyramonkade 56-57. Tel. M. 675, Den Haag Holland. Zenden op aanvraag naar Indië

Adverteert in dit Blad.

G. v. d. MEULEN
Pedicure

Fl. 1.50 per behandeling

VAN SWIETENSTRAAT 76
's-Gravenhage

Te Huur

Gem. Kamers met of zonder pens,
Direct te aanvaarden.

Adres: W. de Withstr. 32 Haag

Grijs haar maakt oud.

Laat Uw grijze Haren behandelen door J. de Jonge, Prins Hendrikstraat 137. Specialist in het Haarkleuren. - Tel. M. 4550

Plantaardig preparaat, voldoende voor 2 Jaar,
Electrisch systeem voor Dames en Heeren

J. de Jonge, Haarwerker,
Prins Hendrikstraat 137. Tel. M. 4550. Den Haag.

Kapsels voor Dun en voor Grijs Haar.

Steeds de grootste sortering in de nieuwste Fransche Coiffuren
Inrichting voor onderwijs in het Dames Kappen.

CORN. VAN DER SLUIJS

Binnenhuisarchitectuur, Meubels, Stoffen

Alleen Noordeinde 162a. Telefoon 4782 Den Haag

A. Schröder & Co.

GROENMARKT 25-26-28 :: 's-GRAVENHAGE

Het Adres
voor
Witlakmeubelen

Fa. BECHT PASSAGE 58. Tel. 2860 Den Haag

Porcelein Aardewerk **INDIË** Email merk „KETEL”
Glas Berkefeld Filters Gero - Alpaca - Zilver

Zendingen naar Indië worden gratis en onder volle garantie voor gave overkomst verzonden

Magazijn „Nederland“

KATTENBURG & Co.

Amsterdam - Den Haag - Utrecht - Haarlem - Rotterdam

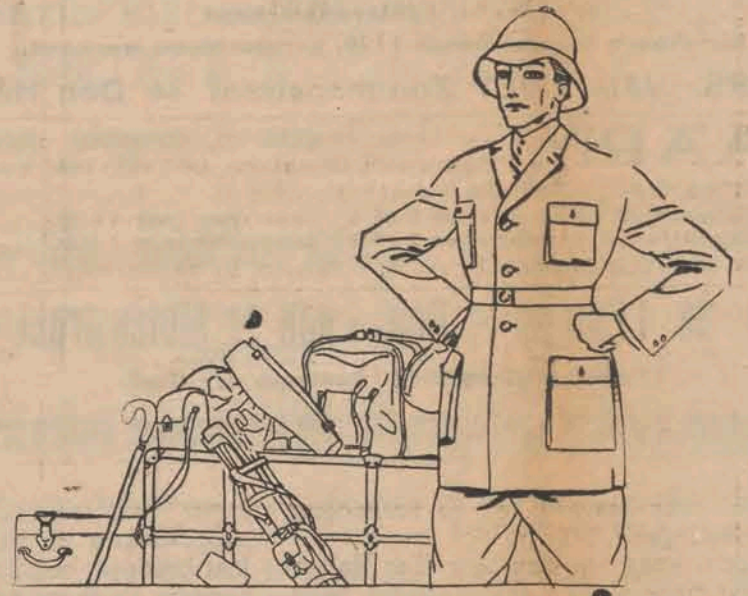
Uitrustingen

VOOR

de Tropen

Op aanvraag
toezending van
Catalogus

Onze reizigers zijn
door het geheele
land te ontdeeken.

zegd wordt: „Bij de verspreiding van een
mensscholing moesten de inspecteur van
politie en een agent, volgens hun
verklaring tot zelfverdedi-
ging (wij spatiëren), van hun revolvers
gebruik maken, ten gevolge waarvan twee
personen gedood werden.”
Die formulering trekt te meer de aan-
dacht, wanneer men enkele regels verder
leest, dat den procureur-generaal (volgens
diens verklaring, zullen wij maar zeggen)
is meegedeeld, dat aan de men-
schen, die zijn terugkeer afwachten door
een onbekend gebleven persoon sterke
drank was verstrekt, terwijl een halve ko-
lom lager wordt gezegd, dat, ook al weer
volgens den procureur-generaal, de saam-
geschoolde menigte niet tot geweldpleging
zou zijn overgegaan, als haar geen sterke
drank verstrekt was, waarbij dit laatste nu
is eens als feit wordt aangenomen. Van
weeën een: dit feit is onderzocht en be-
noemde mededeelingen eene ver-
zwakking der bewering, omdat zij in den
vorm van wat de rechtsgeleerden, naar wij
meenen, een testimonium de auditu noe-
men, gegoten is, of het is niet bewezen, en
dan mag men het niet als vaststaande ver-
melden, en in het geheel niet als de oor-
zaak van de gansche beweging.
De eerste vraag, die ons voorkomt, is
dan ook deze: is die zaak onderzocht? is
het gebleken, dat de raddraaiers, die ge-
vangen genomen en gevonnist zijn, dronken
getuigenissen, de bedoelde persoon onbe-
kend gebleven is? en niet gevangen en ver-
oordeeld is?
Gebrek aan besef van den ernst der ge-
beurtenissen lezen wij in de mededeeling,
dat „een vreemdeling, die zich op onge-
wenschte wijze met de ongeregelheden
had bemoeid,.... het verblijf in de kolo-

nie (werd) ontzegt.” Waarom wordt hier
niet gezegd, wie die vreemdeling is? wat
hij gedaan heeft? op welke rechtsgronden
hem het verblijf in de kolonie ontzegt is?
of er geen termen voor strafvervolging wa-
ren? en, zoo ja, waarom die niet ingesteld
is? wat die man tot zijn verdediging heeft
aangevoerd? Wij stellen maar enkele
vragen.
Bovendien wordt nog gezegd, dat er van
een opstand (een inderdaad van den
heer Ter Hall geheel verkeerd gekozen
woord) geen sprake is geweest. Het was
een opstootje, of, zooals verder
gezegd wordt, een „aangelegenheid”. Maar
dan toch een, die verschillend gewaar-
deerd kan worden, al vond de gouverneur
in het gebeurde geen beletsel om aan boord
van de *Zee land* uit eten te gaan, ge-
lijk ook ons uitdrukkelijk verzekerd is. Het
is inderdaad niet noodig, om den omvang
en de beteekenis der onlusten te vergroo-
ten, maar de geringschatting, waarvan de
officiële beoordeeling blijk geeft, komt ons
in hare gevolgen bedenkelijker voor.
Zoo kan men ook uit de mededeelingen
omtrent de aanleiding tot het oproer den
indruk krijgen, alsof de heer Menkman
eigenlijk zelf nog wel zoo'n beetje de
schuld is van zijne mishandeling. Hij her-
innerde de firma Maduro, die in strijd met
de afspraak op 1 April het oude loon uit-
betaalde, aan het besluit der werknemers
tot loonsverlaging; hij trad steeds voor
de verschillende partijen op, en hij heeft
zijn standpunt niet willen verlaten, ook
toen andere maatschappijen dan de K.W.
I.M. later gedeeltelijk wilden toegeven.
Maar deed de heer Menkman, die hier tel-
kens „de hoofdagente van de K.W.I.M.” ge-
noemd wordt, dit eerste en tweede dan niet
als orgaan der werknemersorganisatie?
moest hij dat dan niet doen? en lezen wij
iets verder niet, dat de directie der Red

D line in New-York het verlossende woord
niet heeft willen spreken, vóór het te laat
was?
„De wijze, waarop het garnizoen bij de
onderhavige gelegenheid was opgetreden,
heeft algemeen reden tot tevredenheid ge-
geven, terwijl ook de houding van het
korps politie-agenten over het algemeen
lof verdient”, aldus de minister op gezag
van civiele en militaire autoriteiten en an-
deren. Blijkbaar komt de politie er hier iets
minder goed af dan het garnizoen. Dat ver-
schil had wel gemotiveerd mogen worden,
bijv. met de mededeeling, zoo die juist is,
zooals zij ons gedaan werd, dat geen der
agenten, die den heer Menkman naar het
Raadhuis zagen drijven, een hand uitstak
om hem te ontzetten. En heeft ook het op-
treden der autoriteiten zelf reden tot te-
vredenheid gegeven? Wij zullen straks wel
antwoord zien geven.
De heer Ter Hall heeft gevraagd, of
het juist is, dat de Venezolaansche arbeiders
zichzelf moesten verdedigen, daar zij
onbeschermd waren, en uit protest daar-
tegen de Amerikaansche vlag geheschen
hebben. Men leze het antwoord en wrijve
zijn oogen uit:
„Op het oogenblik, dat de Vuezolaan-
sche arbeiders aangevallen werden, waren
zij niet beschermd. Hun werd echter door
een afdeling militairen, die binnen enkele
minuten de orde herstelde, a a n s t o n d s
(wij spatiëren) afdoende bescherming ver-
leend.”
Met welke bedoeling de Amerikaansche
vlag geheschen is, „is niet gebleken”. De
minister beveelt in het slot van zijn an-
woord de *Amigoe* ter lezing aan. Zouden
er geen termen kunnen gevonden worden,
om ook *Voz dipueblo* van 28 Juli l.l.
— op het departement voorhanden— ter
lezing over te leggen. En wij vragen maar
weer: hoe komt het, dat niet gebleken is,

waarom die vreemde vlag geheschen is?
Heeft de politie die Venezolanen dan niet
in verhoor genomen? Hier was nu eens
alle reden om zich op een proces-verbaal
van den procureur-generaal te beroepen,
maar nu blijft dit achterwege.
Na de ontvangen waarschuwing heeft de
gouverneur den procureur-generaal ge-
waarschuwd; deze heeft een onderzoek in-
gesteld, maar dezen „rechterlijken hoofd-
ambtenaar” (het staat er heusch zoo prale-
rig!) is gebleken, dat er geen aanleiding be-
stond voor ongeregelheden te vreezen. En
toen is er ook niets gedaan natuurlijk. Ten
slotte hierover dit fraais: „Niemand heeft
hetgeen op 17 Juli is voorgevallen vooruit
kunnen bevroeden of weten, omdat geen
plan of voornemen om ongeregelheden te
verwekken bij wien dan ook heeft bestaan
en alles spontaan is geschied.” Dat niemand
ook in dit geval de toekomst heeft kunnen
weten had niet meegedeeld behoeven te
worden. Maar bevroed is het wel door
het bestuurslid van den Volksbond, dat den
gouverneur kwam waarschuwen, al was dit
bestuurslid waarschijnlijk geen „rechterlijk
hoofdambtenaar.” Doch omdat de procu-
reur-generaal het niet bevroedde, waren
politie en garnizoen onvoldoende op de
hoogte, schoot de bewapening van de politie
te kort, was de wapenkamer niet in orde,
waren revolvers verroest en onbruikbaar,
patronen niet op maat, en moest de *Zee-
land* te hulp komen met schietgerei. Aldus
vernemen wij van meer dan één zijde.
Drie verklaringen van de ongerechtvaardige
critiek op den gouverneur worden
genoemd: de onderwijsgelijkstelling, de
niet-invoering der herziening van de
ambtenaarstrakementen, (die aan den on-
gunstigen toestand der koloniale geldmid-
delen wordt geweten, terwijl half Decem-
ber 1922 de regeling der herziening

Zoekt U kamers?
alle gewenschte
inrichtingen
GRATIS
Huur- en Verhuurkantoor
„HAGA”
Thomsonplein No. 13
Tel. M. 5641 - Den Haag

Prof. HENRI,
met zijn helderziend en ge-
nezend Medium, die in haar
slaap elk geheim oplost, noemt
U bij naam, geeft juisten raad
bij echtscheiding en verder
alle moeilijkheden, onderzoekt
ziekte en geneest U door
Magnetisme.
Geheimhouding verzekerd.
Consult f 2,-.
Spreekuur 2-9. Zondags 2-5.
ORANJEPLEIN 62, DEN HAAG.

P.F. SMIT **PIET HEINSTR.AAT 97**
Bijzonder voordeelige aanbiedingen in alle soorten uurwerken,
stop, watch, chronografen en verdere sporthorloges
Atelier voor alle reparatiën aan uurwerken.
P. F. SMIT Piet Heinstraat 97 Tel. M. 4507
De 's-Grav. Muziekschool „De Toonkunst“
Pr. Mauritsplein 21. Dir. James Zwart
wordt ten zeerste aanbevolen door Indische Verlofgangers.
Lessen in Solozang, Viool, Violoncel, Klavier, Orgel, en Theorie.
Fl. 22.50 per 3 mnd 2 lessen per week.

Foto-Handel
VAN
J. P. Susan,
ALLEEN BEEKLAAN 229,
Tel. M. 2703.
Gelegenheids-Aanbiedingen:
Lederen Camera-Tasschen f 3.75
Zakstatieven - 1.50
Maatglazen 500 gram - 0.60
„ 250 „ - 0.50
Projectie-Lantaarn compleet - 20,-
Wodt gedemons reerd.

Nieuwe Haagsche Kofferfabriek.
 Voorh. 11 jaar werkzaam geweest a. d. Haagsche Kofferf. (Pass)
 Speciaal ingericht voor het vervaardigen van
Gepanserde Hut- en Mailoffers.
 D. v. d. AKKER, - Den Haag, - Joubertstraat 74.
 Reparatie-Inrichting. Halte lijn 6 en 12.

Naaimachines.
 De Beste merken Handmachines O. S. f 65
 voor- en achteruitwerkend
 Inzinkbare trapmachines f120, geruischloos werkend.
GEBS. VAN ZWET Zoutmanstraat 34 Den Haag.

BAARN. Te Huur aangeboden, op eerste stand te
 Baarn, nabij de stations, een villa met fraaien
 tuin, koepel etc; de villa bevat: beneden 5 en boven 3 kamers.
 Gemeubeld te huur voor 1 of 1 1/2 jaar (per jaar f1400-)
 Gestoffeerd te huur voor 1 of 1 1/2 jaar (per jaar f1200-)
 Brieven aan Nota is Mr. Dr. A. E. Schouren, Eemnesserweg 17, Baarn

Hotel de l'Europe :: Den Haag :: Molenstraat 26.
 Telefoon Haag 1043 Centrum der Stad.

Alle Kamers warm en koud water. Centrale Verwarming. Matige prijzen

**Gelegenheids
 Piano's
 Koopjes!**

Schiedemayer & Saehne
 Ibach - Feurich
 Eubel & Lechleiter
 Rekewitz
 Sponnagel
 Thürmer
 Garn
 Arnold

Kunstspelpiano's vanaf
 f 1250.- met stems-apparaat

Fa. v. d. Berg
 Weimarstraat 170
 (bij Beeklaan, Den Haag)

Mohammed Abbas. :: :: „Het Perzische Huis”
 Javastraat 44. Telefoon H 258 's-Gravenhage
 Rijkete sorteering in
Echte Handgeknoopte Pezische Tapijten en kleeden.
 Alvorens Uwe tapijten te koop overtuigd U zich van onze
 Prima Kwaliteiten en Matige Prijzen.

Zweedsche Massage
 Met heete Baden door Gediplomeerde Masseuses
 Telefoon M 4767. Mevrouw A. MAAYEN,
 285 Weimarstraat 285, Den Haag.
 Op vertoon dezer annonce 25 procent reductie

MODE-ACADEMIE, Directrice Mevrouw W. Knust
ABEELSTRAAT 42, nabij de Valkenboschkade
 Vakschool voor Dames en Jonge Meisjes. Grondig onderricht in het
 ontwerpen van Knippatronen, het Knippen en Naaien van Blouses,
 Rokken, Costuums, Mantels, Meisjes- en Jongenskleeding naar maat en
 plaat. Lingeriën enz. Cursus voor huishoudelijk gebruik. Opleiding exam-
 men voor Coupeuze, Costumiëre, Leerares met diploma. — Aanvang
 van den nieuwen cursus Januari.
 Prospectus, inlichtingen, inschrijvingen Maandag en Donderdag 2-4

nog niet eens bestond), en de verhooging
 der belastingen.
 Op den vraag van den heer Ter Hall of
 de gouverneur niet te groote macht bezit,
 antwoordt de minister, dat die meening,
 door den vrager echter gelukkig slechts
 vragenderwijs verkondigd, niet getuigt van
 een juiste voorstelling van de bestuursin-
 richting der kolonie.

Wij zullen hieraan niet veel meer toe-
 voegen. Het antwoord van den minister
 spreekt voor zichzelf. Het Algemeen
 Handelsblad noemt het eene ont-
 wikkende... uiteenzetting'. Dien indruk
 krijgt men er inderdaad van. Blijkbaar is
 het niet anders dan het rapport van den
 gouverneur behalve het „lo vivat!" aan het
 slot. Hierin schuilt o.i. de fout, dat de
 minister niet een onderzoek heeft doen in-
 stellen door onafhankelijke personen. Dit
 had in de kolonie kunnen gebeuren door
 een ander „rechterlijk hoofdamtenaar"
 dan bij de zaak betrokken was, die zijn
 rapport rechtstreeks aan den minister had
 moeten inzenden, en voor een deel had
 dit ook hier te lande kunnen gebeuren,
 waar verscheidene ooggetuigen thans hier
 vertoeven. De opzet van het onderzoek
 heeft niet gedeugd, vandaar dat het resul-
 taat zoo onbevredigend is.

Literatuur Overzicht.

De Suiker op Java.

Onder dit opschrift een redactioneel arti-
 kel in het Dec. Nr. van de Hollandsche
 Revue, waarin de schr. met kracht protes-
 teert tegen de verdachtmaking als zou Mr.
 M. W. F. Treub als Voorzitter van den
 Ondernemersraad naar Indië gegaan zijn
 om „indienst van het Indische grootkapi-
 taal" de rechten der werknemers te be-
 knotten, hunne financiële positie te be-

lagen, enz. Iedereen, die zich niet door
 programma's en partijleuzen van de wijs
 laat brengen, begrijpt wel, dat er vóór alles
 hoogere belangen te behartigen zijn, dat er
 van een goede samenwerking tusschen
 werkgevers en werknemers moeilijk sprake
 kan zijn in een samenleving, die op een
 ongezonde, slecht geproportioneerde basis
 staat.

De suiker op Java is de grootste factor
 in het economisch bestaan van het land,
 maar zij is ook een zéér groote factor in de
 algemeene politiek, die gevoerd dient te
 worden in het belang eener normale ont-
 wikkeling. Dit diene men te weten en altijd
 voor oogen te houden, dat de suiker in In-
 dië zestig procent van 's lands middelen be-
 taalt, en dat het dus werkelijk niet onbe-
 scheiden of zondig is, wanneer men pogin-
 gen in het werk stelt ook eenigen invloed
 op de algemeene leiding te hebben, vooral
 wanneer die op zooveel ontstellende wijzen
 blijkt heeft gegeven geen helder inzicht te
 hebben in de groote economische proble-
 men.

Op de plaat welke aan het artikel is toe-
 gevoegd, wordt de beteekenis van de sui-
 kerindustrie op Java aanschouwelijk voor-
 gesteld.

De Indische Mercur. Extra Nr.

Van de Indische Mercur is een extra-nr.
 verschenen (jaarg. 1922, No. 52a), waarvan
 de hoofdzakelijke bedoeling is: de aandacht
 van den verbruiker in Indië te vestigen op
 hetgeen de Nederlandsche nijverheid hem
 kan leveren, want „te veel nog van hetgeen
 de Ned. Indische markt vraagt, vindt zijn
 weg daarheen niet uit Nederland, is niet
 van Nederlandsche herkomst".

Met het doel dezer speciale uitgave hou-
 den de daarin opgenomen bijdragen natuur-
 lijk nauw verband. We moeten uit den aard
 der zaak met eene opsomming der titels
 volstaan, n.l.: Nederlands export naar Ne-
 derlandsch-Indië, door J. de Jong. — Ver-

eeniging Bureau voor Handelsinlichtingen
 te Amsterdam, door W. R. Chambers. —
 De beteekenis van het koloniaal bezit voor
 Nederland, door H. Ch. G. J. van der Man-
 dere. — De Kamers van Koophandel en
 Fabrieken in Nederland, door H. de Graaf.
 — Aansporing om voort te gaan. — De „In-
 dische Mercur" als schakel tusschen Ne-
 derland en Ned.-Indië, door Elaphos. —
 Kamer van Koophandel en Fabrieken te
 Amsterdam (jaarverslag 1921). — De toe-
 stand van handel en industrie.

Inhoud van No. 3 (19 Jan. '23) van
 hetzelfde weekblad. Wat van gezag-
 hebbende zijde wordt gezegd over de
 vooruitzichten van Indië als cultuurland,
 door W. H. van der Haas. — De Semeroe,
 de G. Brama en de G. Lamongan in het be-
 gin van 1920, door Dr. G. Kemmerling; be-
 sproken door Prof. Dr. L. Rutten. — Ma-
 langesche Landbouwvereniging. (Kapak als
 bijcultuur. — Koffiebessenboek). —
 Overzicht van de productenmarkt op Java
 gedurende het derde kwartaal van 1922. —
 Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen.
 Financiële berichten en verslagen, zoo-
 mede de overige wekelijksche rubrieken.
 — De afd. Handelsmuseum van het Kol.
 Instituut geeft literatuur over oliën, vetten
 en wassen.

**Algemeen Landbouwweekblad voor
 Ned.-Indië.**

Hoofdzakelijke inhoud van No. 22. Boor-
 ders in het hout der theekisten, door Dr.
 Ch. Bernard. — Immigratie van Chineez
 in Deli, door Dr. R. Broersma. — Vigna
 Oligosperma (als grondbedekker), door K.
 — Boeboekbestrijding. — Reisaanteeke-
 ningen van Midden-Java, door J. Gandrup.
 — Over de voor- en nadeelen van oculatie-
 aanplantingen van Hevea, door Dr. W. H.
 Arisz. — De economische toestand van
 Ned. Oost-Indië gedurende de jaren 1920 en
 1921 (vervolg). — De dierenwereld uit des
 planters naaste omgeving (vervolg). — Ad-

vocaat (Persea gratissima), door R. A. M.
 — De positie van den cultuuremployé, door
 van Lonkhuyzen. — Verffabrieken in Ned.-
 Indië. — De Gouvernements veefokkerij.
 De koffiebessenboek, door C. van den
 Berghe. — Het Helopeltisvraagstuk, door
 A. R. Sloos.

No. 23. Drie belangrijke rubbervragen,
 door L. Tas. — Oculaties van Hevea-Bras-
 liensis. — De export-cultures en de oorlog.
 — Invoer van Hollandsch vee in Indië in
 verband met de daling der vrachttarieven
 (met ill.), door P. van Houwelingen. —
 Bijenteelt (vervolg), door R. A. M. — Con-
 tinuatie der productenbelastingen en uit-
 voerrechten voor de zgn. Bergcultures voor
 1923? — De rentabiliteit der overjarige
 cultures. — De salarissen in de suikerin-
 dustrie. — Prof. Treub in Indië. — De toe-
 komst der Ned. Indische theeondernemin-
 gen. — De heer Ottolander over de vrijheid
 der pers, door van Lonkhuyzen.

De Bosscha-Sterrenwacht.

Op den top van den Goenoeng Lembang
 verrijzen de gebouwen voor de door de
 Ned. Indische Sterrenkundige Vereeniging
 gestichte en weldra in werking te stellen
 Bosscha-Sterrenwacht. Nu de Regeering
 geen vrijheid vond aan de vereeniging fi-
 nanciële steun toe te zeggen, moest het
 begin wel vrij bescheiden zijn, maar het be-
 gin is er.

Een ruim terrein werd beschikbaar ge-
 steld door de Cultuur Maatschappij Baroe
 Adjak; op den hoogsten top ervan zal later
 de groote kijker worden gemonteerd, waar-
 van de lenzen reeds zijn gegoten en die
 van de lenzen reeds zijn gegoten en die
 thans in de bekende werkplaatsen van Carl
 Zeiss te Jena worden geslepen. Aan den
 voet van dezen heuvel wordt de woning
 van den directeur gebouwd; meer in het
 midden van het terrein zal binnenkort het
 passage-instrument worden opgesteld, en
 op den oostelijken top komt een groote

De Beste Schoen is
„The Bons Shoe”
 Alleenverkoop bij
A. BONS Piet Heinstr. 129
 Tel. Marnix 0459

RENKUM.
Billijk te koop,
 ruim huis, gem. of ongem. ook zeer
 geschikt voor pension. Gelegen aan
 den hoofdweg, dicht bij Wagenin-
 gen alwaar H.B.S. en H Landbouw-
 school. Inl. bij den bewoner A.

A
 = d' Aristocratie
 die zonder dralen
 Bij likdoornpijn
 Gedézelf laat halen.
 Prijs 45 cts verkrijgbaar bij de voornaamste

**Te Huur, een keurig
 Gemeubileerde kleine Villa,**
 nabij Haarlemmerhout, (gem. Heem-
 stede, lage belasting.) Direct te
 aanvaarden. Brieven onder no. 681
 Bureau van dit blad.

Tijdelijk te Huur
 2 gem. Kamers voor 1 of 2 pers.,
 met volle bediening, m. of z. pen-
 sion. Adres Dames Perk. Schuij-
 straat 95. Den Haag.

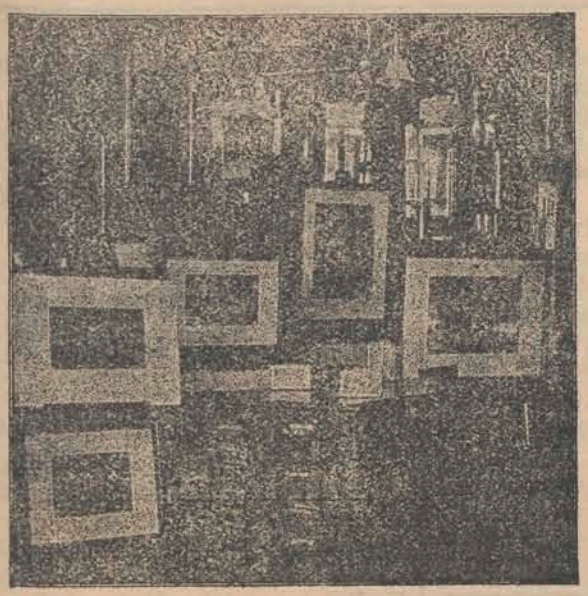
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
M. F. STERK
 TANDARTS
THOMSOMLAAN 29.
 Spreekuur 10-12 en 2-4.
 Laag tarief.

J. F. KONIG'S KLEEDING NAAR MAAT IS SOLIED,
 ELEGANT EN BILLIJK
 voor 1923 is de noteering der Prijzen voor Colbert-Costuums f67.50,
 f75, f82.50 f90, f100. zonder verplichting voor Abonnement.
Van Merlenstr. 71, 's-Gravenhage, Tel. Marnix 1809.

**Rover en
 all Steel Rijwielen**
 voor Den Haag en Omstreken
 alléén bij **J. H. C. MERCKEL,**
BEEKLAAN 354
 Telef. M. 461
BETALINGEN NADER TE BESPREKEN.
PARKSTRAAT 67
 Telef. H. 3127

Mode-Academie J. en G. de Graaff,
 Vakschool - Anna Paulownastraat 18a. - Den Haag.
 Opleiding van Dames en Meisjes voor Coupeuze,
 Leerares en Directrice. Prospectus gratis.

SPIEGEL- EN LIJSTENFABRIEK

Vertrouwd adres voor Indische families.

Vertrouwd adres voor Indische families.

Honderden tevredenheidsbetuigingen van Indische families

P. J. Cramwinckel's Plaat- en Kunsthandel
Den Haag • Piet Heinstraat 36 • Telef. M. 1906

Alleen de „His Master's Voice”

Gramophones en Platen

geven U de grootste voldoening wat betreft klankgehalte kwaliteit en artistieke opnamen van artiesten van grooten naam.

Eenig adres te 's-Gravenhage bij **WILLEM SPRENGER**
Agent der Gramophone Comg. Ltd.

Passage 46, Den Haag

3 gehoorzalen voor het rustig uitzoeken van platen, Reparatie-Inrichting voor alle merken Spreekmachines.

Muziek-Instrumenten

als Violon, Celli, Bassen Mandolines, en Guitaren met alle mogelijke onderdeelen 30pCt. tot 50pCt. beneden winkelprijzen

Speciaal adres voor de Wereldbekende Elite Snaren

Verzending naar Oost- en West-Indië. Prijscourant gratis op aanvraag

Muziekinstrumenten en Snaren-Export

SPILLENNAER VAN LOOK & Co.

Van Brakelstraat 119 Den Haag

Chinese Restaurant

Laan van Meerdervoort 52b, Tel. M. 3659, 's-Gravenhage.

Uitzending van Dinners

E. E. VAN BLOKLAND TANDARTS

(vroeger te Soerabaja)

Regentesselaan 30, Den Haag
Telefoon Marnix 4409

debbeler kijker, o.a. dienende voor het doen van fotografische opnamen van den sterrenhemel. Deze kijker wordt door een uurwerk met de schijnbare beweging van den hemel meedraaid, zoodat hij na instelling steeds op hetzelfde punt gericht blijft en men desnoeds meerdere uren of nachten de gevoelige plaat aan de inwerking van het zwakke licht eener ster kan blootstellen. De instrumenten worden beschermd door plaatijzeren gebouwtjes, die in hun geheel worden weggedragen, als waarnemingen moeten worden gedaan. Tot directeur der sterrenwacht is benoemd de ir. J. G. E. G. Voûte, wetenschappelijk medewerker aan het Meteorologisch Observatorium te Weltevreden. De heer Voûte is vroeger als observator werkzaam geweest aan de Sterrenwacht te Leiden, Berlijn en Kaapstad; het is een zeer gelukkige omstandigheid dat hij zich voor dezen werkkring beschikbaar heeft gesteld. Indië wordt met de nieuwe inrichting, die geheel door particulier initiatief tot stand is gekomen, een instituut rijker, dat na voltooijng kan worden vergeleken met het beste wat op dit gebied bestaat, en op het zuidelijk halfroond aan de spits zal staan. (Ind. Mercur.)

Een hongerziekte op Java.
In het jongste Nr. van het Tijdschrift voor Indische Geneeskundigen doet de arts van Raden Ismangil, door photo's en grafieken verduidelijkte mededeelingen over eene ziekte, die gekenmerkt is door vermagering en waterzucht, te beginnen aan de jongste ledematen. Deze ziekte, waaraan in 1915 in Polen en Galicië, heeft daarna ook in enkele streken van Java haar intrede gedaan. We ontleenen aan het opstel — via de N. R. Ct. — „In 1918 heeft de oedeemziekte onder de bevolking van Toeloengagoeng en Trenggalek verschrikkelijk gewoed op plaatsen, welke leden onder de voedselschaarschte, gevolg van misoogst, influenza en duurte. Langs de straten, op de passers, overal zag men menschen, eigenlijk half-geraamten, met dikke beenen en vale gezichten voortstropelen en bedelen. Velen vielen van afmatting neer, om dan als zieke of als lijk door de desa-politie te worden opgeraapt, in een tijkar geladen en naar het hospitaal gebracht. Het hospitaal te Toeloengagoeng, feitelijk slechts berekend op 80 patienten, moest er 1000 en meer bergen; met spoed werden tijdelijke loodsen gebouwd, maar in korten tijd waren deze overvol; op één krib lagen soms twee patienten, zwaar ziek of stervende. Men wist aanvankelijk geen raad. Malaria tropica, beri-beri, ankylostomiasis, een nieuwe ziekte? Het sterftecijfer, zeer hoog, 50 pct., was aanvankelijk niet door verschillende behandelingswijzen tot daling te brengen.

Een vergeten hoofdstuk van Bas Veth.
De hr. Henri Borel zegt dat Bas Veth in zijn berucht boek „Het leven in Ned.-Indië" niet alles aan de kaak heeft gesteld wat in Indië afkeurenswaardig is. Uit eigen ervaring vult hij eenige „verschrikkingen" aan in No. 2 van Eigen Haard. Over welke onderwerpen ze handelen, blijkt voldoende uit des schrijvers slot: „Recepties, visites, leitjes, ik moet er niet aan denken, of mijn bloed komt weer in opstand. Indië is een prachtland en er zou een boek, Het leven in Ned.-Indië, te schrijven zijn, dat één lofzang zou zijn op al het schoone van Indië. Maar met recepties, visites, leitjes en nog eenige andere dingen (waaronder de Officiële Waarheid, die wel eens synoniem met Leugen is), is mij een groot deel van mijn Indische leven danig vergald."

Bandoeng, de toekomstige hoofdstad van Ned.-Indië.

Over dit onderwerp eene zeer lezenswaardige beschouwing in het Nov. Nr. van het maandschrift Groot Bandoeng, ontleend aan de Preanger-Bode van 27 Sept. 1922. We laten hier het slot volgen. „Toen de Hollanders ruim 3 eeuwen geleden, in Indië kwamen, begonnen ze als handelaars en vestigden daarom hun hoofdzetel in de Molukken, de eilanden der kostbare specerijen. Toen ze weldra overheerschers werden, stichtten ze hunne hoofdstad Batavia. Heden, nu ze in alle opzichten nadere aanraking zoeken met de inlanders en aan de bevolking medezeggenschap in het bestuur geven, is de tijd gekomen voor een nieuwe, werkelijk Nederlandsch-Indische hoofdstad te midden der Inlandsche bevolking. Bandoeng is daarvoor bestemd en zal het worden. Het zit nu in een crisis, ook wat zijne gemeente-financiën betreft, maar die is voorbijgaand als een groeistuip. Alle snel opkomende steden hebben zulke crisis gekend, in Amerika, Australië en overal. Ze zijn er doorheen gekomen, wanneer ten minste de ontwikkelingsvoorwaarden over het algemeen goed waren. En zoo moet het ook bij Bandoeng gaan, indien niet alle teekenen bedriegen." In de Netherlands Indies Review, het maandblad van de Britsche Kamer van Koophandel voor N. O. I., vindt men eveneens eene aan Bandoeng gewijde beschouwing (Nrs. van Dec. '22 en Jan. '23).

Indië. Geïllustreerd weekblad.
Afl. 41. Huisvesting in Indië, door N. (vervolg). — Indonesische kunst, door Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuys. Weefsels en boomschorsborduurwerk der Dajaks (met interessante afbeeldingen, o.a. van fraai geweven doeken). — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere (slot). — Suriname. Onoribo, of de gelukkige bruiloft (ontleend aan de N.R.Ct.).

Orgaan Bond Leerlingen Middelb. Techn. Scholen.

In de drie jongste Nrs. van dit maandschrift troffen we eenige bijdragen aan die werkelijk verdienen dat er de aandacht in het Kol. Weekbl. op wordt gevestigd.

In de Nrs. van 15 Nov., 15 Dec. en 15 Jan. schrijft Dr. H. C. Prinsen Geerligts eene verhandeling: De geschiedenis van de suikerindustrie op Java. — De Nrs. van 15 Dec. en 15 Jan. bevatten een zeer belangrijk en geïllustreerd artikel over „Ressakhout", dat op het eiland Simaloer gewonnen, en door de Vereenigde Javasche Houthandel Mijen in den handel gebracht wordt. Het hout van den Ressakboom heeft bijzondere eigenschappen, welke die van eikenhout bijv. belangrijk overtreffen. — Eindelijk brengt het 15-Jan. nog een artikel van den hr. C. F. Stork, naar aanleiding van diens bezoek aan de grootste suikerfabriek van Java, „Djatiroti".

Teysmannia.
Inhoud van jaarg. 1922, afl. 10. Variabiliteit bij zaadkieming, door J. E. A. den Doop. — De rijstmot in de magazijnen op Billiton, door J. F. Fleuren. — Werkzaamheden in den groententuin, door K. van der Veer. I. Aanleg. — Boekbespreking. — Sprokkelingen op landbouwgebied.

Indië's jonge kracht.
Als uitgave van het Koloniaal Instituut is verschenen een derde uitgave van „Indië's jonge kracht. Eenige der nieuwere gegevens omtrent de koloniale huishouding van Ned. Oost-Indië, samengesteld door C. Lekkerkerker". Degenen, die met de eerste en tweede uitgave van dit handig en buitengewoon betrouwbaar boekje, dat tot den laatsten tijd is bijgewerkt, kennis maakten, raden we ten sterkste aan, den derden druk eveneens zich aan te schaffen.

Meubelen koopen
is een vertrouwenskwesie
Bezoekt daarom na aankomst eens onze ruim gesorteerde **TOONZALEN**
Daar kunt u bezichtigen **Geheel vrijblijvend**
Slaapkamer Am. f 180
Huiskamer Am. f 225
Heerenkamer Am. f 325
Ruim gesorteerd in PRIMA gestoffeerde garnituren.
MEUBELMAGAZIJN 't WOONHUIS'

Wilt U van onderstaande ziekten genezen, gebruikt dan **Lauron'in middelen.**
Galsteen en Leverziekte f 1,75
Rheumathiek, jicht, enz. „ 1,00
Asthmakruiden „ 1,50
Bedwateren, Ziektev.d.Blaas „ 2,00
Zenuwziekte „ 2,00
Lintwormen in 1 dag gen. „ 5,00
Aambeienzalf „ 1,50
Laurontindrupsels „ 3,00
Ontvettingstabletten „ 1,75
Kruiden voor alle kwalen, ook verouderde. Patentgeneesmiddelen voor Dames. Geheime toezending na ontvangst van bedrag.
Importeur Laurontin **JOH. KAMP**

ZUSTER BUITENHUIS
2 Februari a.s.
Gebouw **WILLEMSTRAAT.**
PSYCHOMETRIE
en **HELDERZIENDHEID**
Voordrachtavond met experimenten.
AANVANG 8 UUR.

Boekhoudlessen
L. F. SLEBOS
Theresiastr. 73
„ Den Haag „
Lijn 3 4 7 & 13
Dag- en Avondlessen

Diners
Utzending van degelijke Hollandische diners
vanaff 0.70 per portie per abonnement
Mevr. NOBACK, Jacob Hoptr. 1 (zijstr. Willem de Zwijgerlaan).
Foto-Techn.-Bureau
Bechlaan 229. Tel. M. 2703
FOTO-HANDEL
Koopt U bij ons een Camera en door de bijzondere wijze van les geven (gratis) heeft U beslist succes
Alle benodigdheden van Eerste klas Fabrieken
Amateurswerkzaamheden in één

Jaarboek van het Mijnezen in Ned. Oost-Indië. 49e jaarg. 1920. Algemeen deelte. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Over de Dajaks, door P. Jucundus. VI. De jeugd van het Dajak-kind. (De Katholieke Missiën, Jan. '23).

Zelfregering in Indië, door J. J. B. (De Vrijheid, 10 Jan. '23).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1922. No. 50. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Some of the forest products of the Dutch East Indies, by J. J. Paerels (with ill.). (Commercial Holland, Jan. '23).

Further native legends. II. The story of Pohun Batu and the flood. (The British North Borneo Herald, 2 Dec. '22).

Oil palm cultivation (ontleend aan een artikel van Prof. Dr. A. H. Berkhout in the Nov. issue of Economie Intelligence). Ne-Nov. issue of Economic Intelligence). (Ne-

Multatuli en Mr. J. van Lennep. Multatuli en de vrouwen, door A. J. L. van Deysel. 2e herziene druk. Met een bibliographie betreffende K. J. L. Alberdingh Thijm, door B. J. Stokvis. (Rotterdam, W. L. en J. Brusse).

Apostolisch Vicariaat van Curaçao. De Pacificatie. — Apostolisch Vicariaat van Suriname. Jaarverslag over 1921. — Apostolische Prefectuur van Sumatra. Jaaroverzicht over 1921. — Apostolisch Vicariaat van Ned. Nieuw-Guinea. De R. K. Missie op de Kei-eilanden, Tanimbar en Ned. Zuid-Nieuw-Guinea. — Artikel 123 van het Reglement op het beleid der Regeering van Ned.-Indië. (Onze Missiën in Oost- en West-Indië, Jan. 1923).

Kon. Akademie van Wetenschappen. Internationale Circumpacifische Onderzoek-Commissie. The history and present state of scientific research in the Dutch East-Indies. Oceanography, meteorologie, seismolo-

gy and terrestrial magnetism, by the section for seismology etc. of the I. C. O. Committee.

Physical anthropology in the Indian Archipelago and adjacent regions, by J. P. Kleiweg de Zwaan. With portraits. (Amsterdam, J. H. de Bussy).

INGEZONDEN.

Vereeniging Algemeen Belang, Den Haag—Ned. Indië.

's-Gravenhage, 22 Jan. 1923.

Geachte Redactie,
Het Bestuur van de Vereeniging Algemeen Belang, den Haag—Ned.-Indië heeft

kooper een kleinigheid, is het voor het Armwezen van zeer veel belang. De Regeering zal dan in staat zijn, voor de stichting van Pa van der Steur te Magelang en andere instellingen van liefdadigheid meer te doen.

Bedoelde belasting is een uitvinding van den Gouverneur Generaal Gustaaf Willem Baron van Imhoff, den stichter van de stad Buitenzorg en dateert van Februari 1745. Ze is dus reeds bijna twee eeuwen oud. Voor zooverre ons bekend, heeft nog niemand daarover gekankerd, zooals men in den regel graag doet over andere belastingen.

Wij vestigen beleefd de aandacht van het Opperbestuur en van de Gouverneurs van Suriname en Curacao op de uitvinding

MULTATIETAAT van 17 tot 24 Jan. '23
NIEUWE LEDEN.

A. Verheul Jr. Fg. Controleur B.B. Den Haag, Hugo de Grootstraat 58 f 5.—
P. L. van Andel, off. v. Gez. 1e. kl., Bandoeng D. v. O. f 5.—

AFSCHRIJVEN.

Mevr. Meijer-Vastenou, Breda, Teteringen, Zandberglaan 14. D. Schuur, controleur, 2e kl. P. T. T., Utrecht, Maasstraat 6.

ADRESVERANDERINGEN:

A. J. Reijnvaan, boomkweker, Velp (Arnhem) van: Beekhuizerweg D. 209 naar: Zoutmanlaan 2.

B. Cohen, Amsterdam, van: Obrechtstr. 2 naar: Obrechtstr. 4.

E. Polak, oud Lt. Kolonel, Dir. Apotheker 1e. klas van: Amsterdam, Vondelstr. 57 naar: Zandvoort, Boulevard de Favauge 23 5—

C. C. Nolet, van: Den Haag, Carpentierstraat 181 naar: Eindhoven, Mauritsstr. 20.

K. W. R. Bezemer, cand. Ambt. B. B. van: Weltevreden, Dep. B. B. naar Wageningen, Rijksstraatweg 59. f 2.50

A. J. Barto, off. van Gez. 1e. kl., van: Dordrecht, Reeweg 6 naar: Bandoeng D. V. O.

Dr. M. C. Goedhart, off. van Gez. van: Den Haag, Denneweg 126a naar: Magelang.

A. R. Boele, Asf-Resident, van: Den Haag, Vivienstraat 40 naar: Weltevreden Dep. B. B.

W. F. van der Hoff, Kap. Inf. van: Tokio naar Meester-Cornelis.

H. P. Baudoin, Hoofdkantoorchef P. T. T. van: Weltevreden, Hoofdbureau P. en T. naar: Soerabaija, Ketabang, Dimertoweg 26.

M. A. Bouwman, controleur B. B. van Smitau naar: Kroe.

Minister van Kolonien.

's Gravenhage 5 Jan. '23.

Voor den Indischen dienst is bestemd:

R. J. W. Vermeulen, St. Annalaan 203 te Nijmegen, als leeraar bij het Middelbaar Onderwijs.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Gereedschappen

A. NIEUWENHUIZEN,
Prinsestraat 19-20. Tel. H. 7763
's-Gravenhage.

de eer U beleefd mede te deelen, dat het aan den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië voorgesteld heeft, om de belasting van één per mille ten behoeve der armen in Ned. Indië te wijzigen in dezer voege, dat het minimum worde gebracht op 2 centen.

Tot dusverre wordt 1 cent belasting geheven van een koopsom van f 0.25 op de verdere rekening. Door het minimum te verdubbelen zal niemand bezwaar opperen tegen de betaling van 2 centen voor de armen. Aangezien de meeste vendurekeningen niet hooger zijn dan f 20, zal die belasting aanzienlijk stijgen. Voor den

van den Landvoogd Baron van Imhoff als een middel, om meer te doen voor het Armwezen en de duizenden werklozen in Nederland en Koloniën.

Hoogachtend
Namens het Bestuur der
Vereeniging Algemeen Belang den Haag Nederlandsch Indië
HENRI SWAVING.

Maison Femina, Regentesseplein 23 - Den Haag - Telef. M 1349.

Specialiteit in Dames-Japonnen, Blouses, Lingeriën, Wollen en Zijden Jumpers

Steeds ruime sortering in Voile-Japonnen en Blouses

JAPONNEN PEIGNOIRS
AVONDTOILETTEN COSTUUMROKKEN

DAMES-MODE-MAGAZIJNEN
'T BLOUSEN-HUIS
PH. BIJMAN

DEN HAAG AMSTERDAM
Hoogstraat Nos. 19-21 Utrechtschestraat 92-94

SPECIAAL ADRES VOOR
INDIË

GROOTE KEUZE ZWARTE KLEEDING
In alle afdelingen ook EXTRA groote maten

H. H. DROST & ZOON

Kleermakers voor Dames en Heeren

LAAN VAN N.-O. INDIË 171

TELEFOON B 836

SPECIALITEIT IN

Heeren-Avondkleeding

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF

's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a

Voornaamste Vakschool in het Costuumvak

Theoretische en practische, volledige opleiding van Dames tot Costumiëre, 1e Coupeuse
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

AANMELDINGEN BIJ DE DIRECTRISCHE G. DE GRAAFF

Toco Bogor

Suezkade 122b. • Telef. M. 3472

Zeer voordeelig onze priou
merken JAVA-THEE

Ardja, Sari, Parakan, enz. vanaf 1.90 p.p.c

COLUMBUSSTRAAT 159

TEL. M. 5307

F. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.o. „SKETCH”

Verlofgangers

Vraagt ten spoedigste prijsopgaaf voor verandering
in Uw Huisinstallatie,

bij het Electro Techn. Bureau **B. Wescher,**

Columbusstraat 126, 's-Gravenhage.

VISCH

koopt U in de IJmuider Vischhal
tegen Groothandelprijs, direct uit de
Scheep. Komt U zelf overtuigen van
kwaliteit en prijs.

Kleine Advertentiën.

Dese rubriek is bestemd voor kleine advertentiën, tegen een regelprijs van 1-6 regels f 1.50, elke regel meer 20 cent, bij vooruitbetaling of overschrijving op onze postrekening No. 47454, of toezending per postwissel.

MENTON (Z.-Frankrijk) Pension
Villa „Marina”. Centrale verwarm.,
warm- en koud water-kamers.
Mej. Thesingh, Directrice.

BAARN (Hoog) 1e klasse Her-
stellingsoord „Vredelust”, Eemnes-
weg 87, Tel. 399. Prachtige Villa
met grooten tuin. Behandeld ge-
neesheer Dr. A. J. A. Thomas

DIEREN.
Te Huur klein deftig buiten m.
prachtig uitz. o.d. IJsel. Mod. gemak-
ken, centr. verw. enz. Aanv. Mei
na Nadere inl. bij het Centraal
Landgoederenb. Blikkenburg. Zeist.

Te Huur
Gen. Kamers met of zonder pens.
Direct te aanvaarden.
Adres Kon. Emmakade 48, Haag

A. vanderSTEL,
Prinses Mariestraat 7c
Levert alle soorten BRANDSTOFFEN tegen
scherp concurrerende prijzen. Vraagt naar
onze zeer voordeelige aanbiedingen
Aanbevelend A. v. d. Stel.

Brandstoffenhandel
L. KEMELING
Antonie Heinslusstr. 37
en Ruichhaverstraat 1
's-GRAVENHAGE
Telefoon Schev. 811

Rijwielen!
Barend Wagemans
Bondsrijwielhersteller
110-112 van Kinsbergenstraat bij
de Prins Hendrikstr. Tel. M. 3072
Oudste en speciale verzend. n. Indië
Gemakkelijke betalingsvoor-
waarden voor Ambtenaren.

E. J. OFFERHAUS
DENTIST
Spreekuren 10-11 en 2 1/2-4 uur
Telefoon H. 7352
HOOGSTRAAT 3, DEN HAAG

G. Th. DORRESTEIN, Ass. Apoth.
voorheen H. CTOR & Co.
Zoutmanstr. 84 's-Gravenh. ge Tel. m. 5037
Drogisterij
Ziekoverplegingsartikelen
Chemicaliën - Drogerijen - Specialité's
Sponsen - Zeemleer - Borstelwerk enz.

Ernest Werner
COIFFEUR DE DAMES
Specialité de Potiches
Tout a fait invisibles
Teintures in offensives
Parfumerie - Manicure
STADHOUDERSPLEIN No. 22
Telefoon M. 3376

Besteldienst
„Duinoord”
Danckerstr. 75 Tel. M. 3275
Het goedkoopste adres voor alle
Transporten en Verhuizingen.
Bergplaats voor REISBAGAGE

BRUMMEN EN OMSTREKEN
Te huur en te koop riante Villa's
ook gemeub., modern ingericht. Hyp.
beschikbaar, m. en z. tuin.
Lage belasting.
Inlichtingen: J. A. Reiff.

TE HUUR
een gem. Suite voor 1 of 2 Heeren
met of zonder pension. Centrum
stad, gebr. v. bad, licht en bediening.
Adres: Kanonstraat 4, Den Haag.

DEN HAAG.
Pension
Villa „Duinzicht”
Johan van Oldenbarneve dlaan 76
aan lijn A 8 en 10. Billijke pryzen.
Telefoon Scheveningen 949.

Antoinette van Dijk
Joan Maetsuyckerstraat 23,
Kinderclubs (Zingen, Dansen, Voordragen). Prosp.-inl. gaarne verstrekt.

TE HUUR
Geh. vrije, gem. Zit-Slaapk met Serre,
Badk, Teleph. Met pension en be-
waschings geschikt voor een of twee
heeren.
Mevr. MAAGEN, Weimarstraat
285, Teleph. M. 4767.

Boomen- en Bloemenkwartier.
Tegen billijken prijs, met ingang van
1-2 a.s.

te huur aangeboden:
Een van alle gemakken voorziene
en keurig gemeubelde vrije 1ste
étagewoning (fiat) in de Lijsterbesstr.
aan het einde van de Laan van
Meerdervoort.
Te bevragen: Papaverhof 1.

Den Haag Telefoon Bez. 1235
Prosp.-inl. gaarne verstrekt.

Te Huur Gemeubileerde 1e en 2e Etages
ook Zit-Slaapkamers, met volledig pension, vanaf f 70 per maand
en gelegenheid tot Dineeren.
Adres: Pension Wolff, Baliestraat 32, Den Haag.

H.H. VERLOFGANGERS!
Voor direct in Den Haag diverse
gemeubileerde Kamers, met degelijk
pension te huur (desgewenscht In-
dische tafel). Prijs bilijk.
Adres: Marconistraat 82.

RIJSWIJK bij Den Haag: Te
huur aan electr. tram, modern gem.
suite part. of 1e étage, m. of zond.
pens. voor Heer, Dame of Echtbaar
Badkamer aanwezig.
Adres: Haagweg 37.

TE HUUR:
Gem. Kamers met of zonder pension
Direct te aanvaarden. Badkamer
aanwezig. Telef. M. 5718.
Adres: Reinkenstraat 6, Haag.

NIJMEGEN: Hotel Pension „De
Keizer”, Spoorstraat 7, Tel. 752,
Referenties van de beste
Indische families.

ZEIST: Pension „De Viersprong”
Wilhelminalaan 18. Zomer- en win-
terverblijf. Elec. licht, bad, tel. 368.

Te Huur tegen Mei-Juni,
keurig gemeub. 1e Etage, gelegen
op besten stand in Den Haag

De Etage is voorzien
van alle moderne gemakken
en event. geschikt voor gezin
met kinderen.

Adres te bevragen: Boekhandel
INSULINDE, Weimarstraat 137.

Maison van Seventer
Grootste inrichting voor Dames
en Heerenkleeding naar Maat
Heerengracht 38, Den Haag. Tel. H 4214

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. Breure & Zn.
WALDECK PYRMONTKADE 88 - TEL. MARNIX 1880-3331
Wij leveren alle soorten
BRANDSTOFFEN

INDSCH RESTAURANT „WAROONG DJAWA”
KORTENAERKADE 10 :: TEL. H. 4882 :: 's-GRAVENHAGE
TEVENS UITZENDING VAN RIJSTTAFEL

Bern. Vredegoor, Bouwkundig Bureau, Populierstraat 26
Tel. M. 2747, Den Haag.

Biedt te Koop of te Huur aan:
HEERENHUIZEN en ONDER- en BOVENHUIZEN, in de prijzen
van f 14.000 tot f 18.000, v.o.n. eigen grond Den Haag. Tegen Mei
1923 in het Villapark „De Drie Papegaaien” aan de tram Wassenaar
—Den Haag, vrije landhuizen met open grond van 300 tot 500 M²,
van alle moderne gemakken voorzien; gas, water en electrisch licht, tot
den prijs van f 14.000 tot f 17.000 v.o.n. eigen grond.

Indisch Restaurant
1e Klasse inrichting.
Uitsluitend Indische tafel.

Laan van Meerdervoort 68 Telefoon Maruix 4561
's GRAVENHAGE.

Dagelijks geopend van 12 tot 8 uur

Middelbaar Technische School
Thomsonlaan 92 's Gravenhage
OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het Kon.
Staatsdiploma voor Machinisten, tevens opleiding voor
opzichter bij de Staatsspoor in Ned-Indië met diploma
der school, akte Wiskunde en Machineteekenen en
opzichter v. d. Waterstaat.

Int. en Externaat. Dag- en Avondlessen
Vele referentiën. Snellende aanmelding.
Spreekuren: van 12-2 1/2 en van 6-8 uur

Aan de 's-Gravenhaagsche Muziekschool
„DE TOONKUST” Prins Mauritsplein 21
Directeur JAMES ZWART, is gelegenheid tot aanmelding van
nieuwe leerlingen voor de vakken van SOLOZANG, VIOL,
VIOLONCEL, KLAVIER, ORGEL en HARMONIUM. Condities:
f 22.50 per 3 maanden, 2 lessen per week.

Nassau-Garage
SBHELPAKDE 41-42 b.d. JAVASTRAAT - s-GRAVENHAGE
Verhuren van Luxe-Automobielen
tegen taxi-prijzen.
Speciaal ingericht voor Levering van Maand-Auto's
Vraagt tarieven voor groote tochten door het Binnen- en Buitensnd
Meest moderne Reparatie-Inrichting te dezer stede.
Electriche Metaaldraaijerij. Stalling van Auto's
TELEFOON HAAG 7503 en HAAG 7504

Pension Hôtel „MATHILDA MARIA”
Gevers Deynootweg 27-29, Scheveningen. :: Tel. Schev. 620
40 Ruime Kamers en Salons. - Badkamers. - Electrisch licht.
Prima Keuken en Kelder. Eigenaar J. J. MAAT Jr.

N.V. „Nederl. & Indische Pensioenbank”
te 's-Gravenhage Laan van Meerdervoort 259
Telefoon Marnix 682
Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 29 Maart 1920 No. 18

Belast zich met het incasseeren van alle gelden, te vorderen op het
RIJK DER NEDERLANDEN,
en het regelen van alle daaraan
verbonden formaliteiten, benevens met alle voorkomende Bankzaken

Schoenmakerij HENCKEL - Mauritskade 95 - Den Haag
Wij repareren Schoenen tegen prijzen waarvan U verbaasd staat:
Heeren zolen en hakken f 2.30 Dames zolen en hakken f 1.50
Heeren hakken f 0.60 Dames hakken f 0.35
Alles Handenarbeid. Pr. werk, pr. grondst. (Genaaid f 0,70 meer).
SCHOEISEL naar Maat van elegante pasvorm tegen ongekend lage prijzen.

Firma W. Poppink
PRINS HENDRIKSTRAAT 41-143 's Gravenhage
TELEFOON MARNIX 1639.

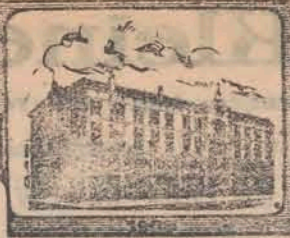
Kofferfabriek - Zadelmakerij
Specialiteit in.
Reis-artikelen en Lederwaren van de gewoonste tot de fijnste soorten.
Speciale inrichting in gepantserde hut- en mailkoffers

Het adres voor Den Haag voor alle soorten Brandstoffen
is de Brandstoffen Groothandel
W. J. WUBBEN
Kantoor; Kockstraat 179. Telefoon M. 2518.
KOLENPARK TERREIN HOLL.SPOOR, LOOSDUINSCHWEG

Huishoudelijke en
Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 Vlamingstraat - Den Haag
Telefoon 773

Baden en Geysers
Gas- en Electr. Ornamente
Haarden Kache

Firma P. C. & A. Pico & Zonen

Wij zullen hand-
haven kwaliteit
en concurrentie.
Brandstraat 2-6 Telefoon M. 1478
Te van den Boschstr. " B. 178
DEN HAAG.

Rund-, Kalis-, Varkens- en Lamsslagerij
annex fijne Worst- en Vleeschwarenfabr.
(1882-1922.)

Wisbrun & Liffman

Veenestraat 55-57 Telefoon 2595 Den Haag

Dames Modeartikelen
Zijden Stoffen, Fluweelen, Kantstoffen
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen

GEOPEND:

Restaurant „KUMMER“

JULIANA VAN STOLBERGLAAN 94, TEL. B 0000

Bezorging van Diners aan Huis met keuze
van verschillende Schotels.

Zalen disponibel, voor extra Diners en Partijen
tegen uiterst concurrerende prijzen.

APARTE ZAAL VOOR DAMES.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

Wie zich thans als lid van „Oost en West“
aankomt, ontvangt gratis het Koloniaal Week-
blad tot 1 April 1923.

Van de Afd. Amsterdam:

Voor leden en genoodigden van de ver-
eeniging „Oost en West“ heeft dr. M.
Blankenstein, die kort geleden een
reis maakte naar Suriname, in het ge-
bouw van de burgerwacht een lezing ge-
houden over Suriname.

Er is daar, zoo vertelde hij, niets dat niet
door Hollanders is opgebouwd. Welke ka-
raktereigenschappen en welke gelaatskleur
de bewoners daar ook hebben, alles is spe-
ciefiek Hollandsch. Toen het ontdekt was,
werd beweerd, dat het een dorado was. In
het binnenland zou zich een groot meer uit-
strekken, waarvan de oevers uit goudpoe-
der bestonden. Deze sage was oorzaak, dat
duizenden en duizenden er heen gingen.
Goud werd er toen niet gevonden en nie-
mand snapte, dat de grootste schat de klei-
bodem was.

In 1630 vestigde er zich een groepje En-
gelschen, die tabak teelden. In 1640 deden
de Franschen dat en tien jaar later ving een
Engelsche nederzetting met de suikerteelt
aan. Tijdens den tweeden Engelschen oor-
log waren er twaalf suikerplantages.

Als werkkrachten werden negers van de
Afrikaansche kust geïmporteerd en zij
maakten met Portugeesche Joden, Neder-
landsche kolonisten en Indianen de bevol-
king uit.

Deze negers moesten zeer hard werken
en werden slecht behandeld. De slavernij
was daar van dien aard, dat Suriname er
berucht om was. Bij troepjes liepen de ne-

gers weg en vluchtten de bosschen in. Zij
roofden vrouwen van de plantages en zoo
ontstond het ras der boschnegers, die meer
dan een eeuw in oorlog met de kolonie heb-
ben geleefd. Over 't algemeen wordt Suri-
name door de Hollanders onderschat.
Slechts ééns per jaar, als de begroting aan
de orde komt, denkt men aan deze kolonie.
Er zijn stemmen opgegaan — en zulks met
het oog op het feit, dat Suriname 3 miljoen
per jaar kost — deze kolonie te verkoopen.
Spr. protesteerde tegen deze gedachte, om-
dat zij onwaardig is. Ook voor het nationaal
aanzien is het zeer wenschelijk, dat West-
Indië bij Nederland blijft. In tegenstelling
met de Amerikanen en Engelschen, is Ne-
derland zoo verstandig geweest voor deze
kolonie gebruik te maken van het Suri-
neesche intellect.

De bevolking telt tegenwoordig, behalve
de reeds genoemden, ook Chineezers,
Britsch-Indiërs en Javanen. De Indianen
leven nog in de bosschen en dank zij de
zending, bouwen zij dorpen. Het is een ras,
dat niet sterk is. Spr. heeft bij herhaling
mensen van 40 jaar waargenomen, die
al stokoud waren. Van hun karaktereigen-
schappen voert de luiheid de boventoon.

De boschnegers hebben een buitenge-
woon vroolijke natuur en houden er van
zoo veel mogelijk anderen af te zetten. Spr.
illustreerde dit met 't volgende niet onver-
makelijke verhaal: Op zekeren dag werd de
gouverneur uitgenoodigd een dorp van de
boschnegers te bezichtigen. Er heerschte
een stemming van feestvieren, maar na af-
loop werd den regeringsambtenaar de re-
kening overhandigd, waarin al het genotene
in guldens was omgerekend. Bovendien was
van de gelegenheid gebruik gemaakt een
extra bedrag op te schrijven.

De boschnegers hebben het monopolie
om op de rivier het goederen- en personen-
transport te exploiteeren. Trouwens er zijn
geen anderen, die het zouden kunnen
doen.

Het is een vergissing te denken, dat Pa-
ramaribo ongezond is voor de Europeanen.
De inlandsche bevolking daarentegen heeft
met ernstige ziekten te kampen. Daar is
b.v. de mijnworm, die 'n gevolg is van het
barrevoets loopen, de phileria, die ontstaat
door den beet van een mug, de melaatsche-
heid en de malaria, die in het binnenland
voorkomt. Gele koorts, pest en cholera
zijn er onbekend. De sterftcijfers zijn ech-
ter, ondanks de voorkomende ziekten, niet
ongunstiger dan in Europa en zeer zeker
gunstiger dan in de naburige koloniën.

Spr. gaf hierna een kort overzicht van
de cultuur. In 1720 werd Arabische koffie
geplant, maar de productie ging reeds na
1790 achteruit. Vermoedelijk was het land
voor de Arabische koffie uitgeleed. Deze
koffie werd tegelijk rijp, terwijl de Liberia
koffie, die later werd geplant, gedurende
het heele jaar rijpt. De productie er van
bedroeg in 1921 bijna 2 miljoen kilo.

Met de cacao is het een tragische ge-
schiedenis geweest. Deze werd geplant
door de contract-koelies, wier termijn was
verstreken en die in het land bleven. Om-
streeks 1900 brak een hevige ziekte onder
de aanplantingen uit en in een paar jaar
tijd was de geheele cultuur verdreven. De
ziekte werd overwonnen doordat nieuwe
loten op de oude boomen geplant werden.
Ook de bananencultuur had met tegen-
slag te kampen en heele velden werden
vernietigd.

In 1873 werd er inderdaad goud gevon-
den. Meer merkwaardig is, dat er bijna nie-
mand rijk door is geworden. Slechts enkele
goudzoekers maakten zaken, maar wel-
vaart bracht het niet. De uitvoer bedroeg
in 1876 36 K.G., in 1881 681, in 1885 746, in
1897 905, in 1901 1000, in 1908 1209 en in
1921 351 Kilo. Uit dit laatste cijfer moet
men niet de conclusie trekken, dat er geen
goud is, maar de kwestie is, dat men het niet
waagt geld voor de exploitatie uit te geven.
Ook de balatta is in verval. Thans is een

van de gunstigste dingen een der grondstof-
fen van aluminium. Eenigen tijd geleden
heeft in de dagbladen gestaan, dat er dia-
mant was gevonden. Hieromtrent voor-
spelde spr., dat ook deze vondst geen wel-
vaart zal brengen.

Ten slotte werd een Suriname-film ver-
toond.

„Het Koloniaal Weekblad“

ligt o.a. ter lezing:

te Bandoeng; in Hotel Homan en Hotel
Preanger;
te Batavia: in Hotel des Indes, Hotel Java,
Hotel Nederlanden, Societeit Harmonie,
Societeit Concordia;
te Buitenzorg: in Hotel Bellevue, Hotel
du Chemin de Fer;
te Cheribon, in Hotel Hollandia, Hotel
Insulinde;
te Djokjakarto; in Hotel de Djokja, Hotel
Mataram, Hotel Toegoe;
te Garoet: in Hotel Doele, Hotel Van
Horck, Hotel Papandajam;
te Macasser: in Hotel Nederlanden,
Celebes-Hotel;
te Medan (Sum. Oost-kust): Medan Hotel
Mij., Hotel de Boer;
te Passaroean: in Marine-Hotel, Hotel
Tönjes;
te Semarang: in Societeit Harmonie, Hotel
Jansen, Hotel du Pavillon;
te Soekaboemi: in Hotel Victoria, Hotel
Selabatoe.
te Soerabaia; in Societeit Concordia,
Societeit De Club, Hotel Simpang, Oranje-
Hotel.
Bovenstaande hotelhouders hebben zich er
mede belast om ons blad aan de Indische
Verlofganger voor hun vertrek naar Neder-
land, bij wijze van Gids in Holland, ter
hand te stellen.

Tel. 1187
Marnix

Maison van Rijn
CUISINIERS

Meermalen
BEKROOND

Pr. Hendrikstr. 28, Den Haag, v. Galenstr. 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme schotels, enz. enz.

Meest gerenommeerde inrichting hier ter stede.

Afdeeling Indische Keuken

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid

— door speciaal geëngageerd vakkundig personeel —

Indische Menu's: f 2.00 en f 3.00 per persoon

THUISBEZORGD IN VERWARMDE VERZEGELDE BUSSEN

Wereldmerk Ibach

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest bekende adres

L. C. JACOBI

's Gravenhage

Soerabaija

Regentesselaan 123, Telefoon M 1403

Wendt U voor Koop, Huurkoop, Verhuur,
Inruilen, Repareeren, Stemmen transport

Grootste voorraad, beste merken. :: Speciaal adres voor Tropen-Piano's.

Comm. Venn.
TEEKAGEE

116 Denneweg 73-79 1-1 N. Schoolstraat
Den Haag
Telefoon H 2429

Telegram-Adres: FORDGARAGE HAAG

Authorized Importers
of FORD Products.

Vereeniging „OOST en WEST“.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

Indie-Commissie. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

Informatie-Bureau ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- en West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

Tehuis voor Indische Studenten, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffie drinken en dineeren; logeeren f 1.50, noonmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. Hietink, Directeur.

Tehuis voor Nederlandsch-Indische Bedienden, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken, of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, de Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248.

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINES NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de volgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1 Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2 Onze Oost II iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. Bezemer. Prijs f 0.05 per exemplaar en f 0,02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1 De Kolonie Suriname, door Fred. Oudschans Dentz;
 - 2 De Kolonie Curaçao, door Mr. B. de Gaay Fortman.
 Prijs f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs f 0.75 per exemplaar 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie, (2de verbeterde druk.) Prijs f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2e verbeterde druk.) Prijs f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch Indië, (2de verbeterde druk). Prijs f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Vooruitzichten van den Nederlandsche Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VII. De ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië. Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VIII. De ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in N. Indië. (Opn. herzien). Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.05 frankeerkosten.
 - IX. De ambt naar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in N.-Indië. Prijs f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - X. De Geëmpl. bij de Rubber- (caoutch.) cult. en bij eenige Bergcult. in N. Indië. Prijs f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XI. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.**
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Serikat Islam.
 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 7. Denkheelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederlandsch-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.**
- No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansche tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De théecultuur op Java.
 5. 's Landsch plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is:
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken:

- Serie III.**
- No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
 2. Bevlouing in Nederlandsch Indië.
 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië
 4. Indische Scholen onder de Oost-Ind. Compagnie.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeling 's Gravenhage, Voorloopig adres Jacob Hopstr. 12, in plaats van Laan van Meerdervoort 187.

Aan te bevelen Hotels en Pensions

TARIEF f 3.— per vakje. Bij 5, 10 en 25 plaatsingen respectievelijk f 2.75, f 2.50 en f 2.25 per plaatsing

APELDOORN. — Hotel v.d. Burg, 1e kl. Hotel Pens., centrale verwarming, Pension vanaf f 100 p. mnd., inclus alles. — Winterverblijf voor Indische Families. Directeur-Eigenaar ARTH. VOSSEN

ARNHEM. — Hotel Bellevue. Telef. 281 Familie-Hotel, billijke pensionprijzen. Schitterend gelegen met mooi uitzicht. Het Hotel voor Indische Families.

ARNHEM. — Pension Feiger, Sonsbeekweg 18, Telefoon 1703. Etages met pension beschikbaar voor kleine en groote families.

BLOEMENDAAL. — Hotel-Pension Rusthoek. Telefoon 22145. Gunstigst gelegen, eindpunt tram Haarlem—Bloemendaal; centrum dorp. Pension f 100 per maand. Stroomend water, electrisch licht. Autogarage.

BUSSUM. — Bij Notaris-Weduwe, tevens verpleegster, wordt Vriendelijk tehuis aangeboden voor kinderen. Toezicht op werk. Gezonde streek en alle inricht. voor onderwijs aanwezig. — Kon. Emmalaan 17a.

ERMELO. — Oranje-Hotel. Zeldzaam mooie omgeving. Bosch, Heide en Zee. Rustig plekje in het centr. van ons land. Goede Spoorverbinding met A'dam & Den Haag. Pr. tafel. Pensionpr. sl. f 3.75 p.p.p.d.

's-GRAVENHAGE. — Gemeub. Suite. voor 1 of 2 Heeren met of zonder pension. Centrum stad. Adres Kanonstraat 4.

's-GRAVENHAGE. — Pension „Batavia“ Berkstraat 26, étages met of zonder pension beschikbaar voor kleine en groote families.

Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West“, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische Talen, Staats- en Strafrecht

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54. Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.

J. J. F. SCHREUEL, gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstr. 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.

J. H. C. VERMEER, oud officier, Antonie Duyckstraat 45. — Correspondentiebureau voor moderne en Maleische talen, lessen in Maleische omgangstaal en wis-kunde.

M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den Haag. Maleisch in den dagelijkschen omgang.

Mevrouw M. C. E. DE BRUIN, Leerares Boekhouden M. O., Suezkade 106.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's Gravenhage, en Secretaris afdeling Den Haag Laan van Meerdervoort 187.

's-GRAVENHAGE. — Pension Lanen, Gem. étages met uitst. voll. pension, bad, tel. elec. licht. Voor volw. f 4.— p.d.p.p. Aanbev. voor Indische Families. Lanen, Cuisinier, Laan van Meerdervoort 324.

NIJMEGEN. — Hotel Pension Ubbergen (Promenade). Telefoon 612, geheel verw. badkamers stroomend, warm- en koud water Indische Families zeer voordeelige condities.

NIJMEGEN. — Hotel pension „De Keizer“, Spoorstraat 7, Telefoon 752. Referenties van de beste Indische Families.

OOSTERBEEK. (bij Arnhem) — Hotel Vreewijk, Telefoon 144, Centrale Verwarming, stroomend water, schitterende ligging prachtige kamers, ook 's winters geopend, eindpunt electr. tram Arnhem.

SOEST. — Tehuur voor f 750.— p. jaar een modern Landhuis, bevattende 9 kamers en badkamer enz. Aanvaarding 15 Jan 1923 te bevragen bij Nilsson. Soesterbergschestraat No. 1, te Soest.

VIERHOUTEN (bij Nunspeet). Pension „t Keppelke“, prachtige en rustige ligging mooie vergezichten, bosch en hei. Ook des winters geopend. Prijs per dag en per persoon f 3.50, per maand f 95.—.

WASSENAAR. — Te huur aangeboden met of zonder pension een Zit- en Slaapkamer. Schouwweg 29H, Mevr. Scheer.

ZEIST. — Pension „De Viersprong“, Wilhelminalaan 18. Zomer- en Winterblijf. Electrisch licht, bad. Telefoon 368.

Scheepsberichten.

Vertrekkende en aankom. schepen. Rotterdamsche Lloyd.

Piet Heinplein, lijn 2, 3 en 5.

Rotterdam, via Southamton, Tanger, Marseille, Port-Said, Suez, Colombo, Padang, Batavia:

Vertrekkende en aankomende schepen.

Vertr. R'dam. a. Mars. a. Bat.

Schip	Vertrek	Aankom	Vertr.
Tabanan	13 Jan.	23 Jan.	16 Fbr.
Insulinde	27 Jan.	6 Fbr.	2 Mrt.
Kawi	10 Fbr.	20 Fbr.	16 Mrt.
Tjerimai	24 Fbr.	6 Mrt.	30 Mrt.
Wilis	10 Mrt.	20 Mrt.	13 Apr.
Patria	24 Mrt.	3 Apr.	27 Apr.
Tambora	7 Apr.	17 Apr.	11 Mei.
Goentoer	21 Apr.	1 Mei.	25 Mei.
Tabanan	5 Mei.	15 Mei.	8 Juni.
Insulinde	19 Mei.	29 Mei.	22 Juni.
Kawi	2 Juni.	12 Juni.	6 Juli.

Vertrekkende en aankom. schepen Maatschappij „Nederland“

Hoogewal 5, lijn 2, 3 en 5.

Amsterdam via Southampton, Algiers, Genua, Port Said, Suez, Colombo, Sabang, Velawan Deli, Singapore, Batavia.

Vertr. A'dam a. Gen. a. Bat.

Schip	Vertrek	Aankom	Vertr.
Prins. Juliana	6 Jan.	16 Jan.	9 Fbr.
Rembrandt	20 Jan.	30 Jan.	23 Fbr.
Joh. de Wit	3 Fbr.	13 Fbr.	9 Mrt.
Grotius	17 Fbr.	27 Fbr.	23 Mrt.

Aankoop van Huizen voor repatrieerende families.

Architect H. W. VAN LINDONK Wassenaar, Sonnehuis Tel. 25

belast zich met het Bouwen, de Keuze, Keuring en c. q. aankoop van huizen, door geheel Nederland van uit Indië repatrieerende families tegen zeer billijke condities.

P. B. van Moorsel & Co.

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2893 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het Meubileren en Stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie Mr. J. D. P. ten Bosch te 's-Gravenhage - J. G. Coster te Winnipeg

E. ARNOUITS

Gravenstraat 1 tegenover de

BONNETERIE

Ondergoederen

Sportcostuums

Regenjassen

voor

Dames & Heeren

HOFLEVERANCIERS

Wed. H. Rahder & Zoon
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage Heemskerkstr. la
Hoofdkantoor: Amsterdam Binnenkant 25
Filiaal: Arnhem N. Plein 15
Filiaal: Gorinchem O. Vischmarkt
Tel. H. 3493 Int. Tel. 389 Tel. 280 Tel. 61

Prijscouranten worden op aanvraag
gaarne toegezonden

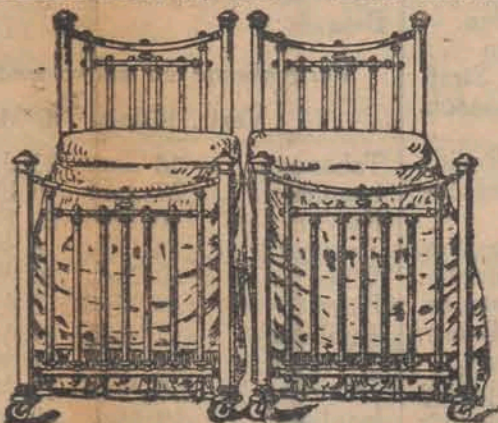
Voor Export speciale conditiën

W. J. M. SIMONIS,

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

Groenmarkt 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 4420 - DEN HAAG.

Specialiteit in Bedden

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

Firma A. Nijland

FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twente)

Het aangewezen adres voor Uw
Huwelijks-uitzet of Uitrusting
voor Indië

LINGERIES - BEDLINNENS - TAFELGOEDEREN
HUISHOUD- EN STUKGOEDEREN

Enorme sortering, prima kwaliteiten. Zichtzendingen
ook naar de Tropen, op iedere aanvraag, franco.

Specialiteit: HOTEL-, BED- EN TAFELLINNEN
Monsters op aanvraag

Restaurant
Mondain

**ATLANTIC
AMERICAN BAR**
LANGE HOUTSTRAAT 4
DEN HAAG.

Premier
Ordre

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. Krul,

Salon de Refraichissements.
NOORDEINDE 44 - DEN HAAG.

Olympia Theater

Prins Hendrikpl. 3. Tel. M 814

ELKE VRIJDAG NIEUW
AFWISSELEND PROGRAMMA

Doorloopende Voorstelling
van 7 tot 11 uur

Plaatsbespreking
kan per TELEFOON geschieden

**Zuid-Hollandsche
Brood- en Beschuitfabriek**

Waldorpstraat 16-22

's-Gravenhage Tel. 1163

*Beveelt zich bij
Uwe Leden aan.*

Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 pct. gewaarborgd

GROTE SORTERING
**LINGERIE EN
HUISHOUD-
GOEDEREN**

INDIESE UITRUSTINGEN
HUWELIKSUITZETTEN

v.s.

GERZON

Instituut Pont

HAAG, Laan van Meerdervoort 190
Rotterdam, Kruisk. 128-Leiden N. Rijn 28

HANDELSSCHOOL
STENOGRAFIE PONT, meest verbreid,
MACHINESCHRIJVEN (kort duidelijk
BOEKHOUDEN,
HANDELSREKENEN, ENZ.

TALENSCHOOL:
GRAMMATA, LITTERATUUR, HANDELS-
CORR., CONVERSATIE.

Pont-Diploma baant U den weg

Bovenstaande opleiding ook Schiftelijk,
door Nederland en Indië.

Centr. Bur. INSTITUUT PONT
De Ruijterstraat 48, DEN HAAG.

Parkhotel

van Stolkpark, Schoveningsche Boschjes
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden.
Rustige ligging.
LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

